Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 31 май 1974 йил, жума ◆ № 126 (15.906). ◆ Баҳоси 2 тийин.

16 ИЮНЬ ЯКШАНБА — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

⊙ ДЕПУТАТЛИККА НОМЗОДЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

⊙ ПАРТИЯ ВА ХАЛҚНИНГ МОНОЛИТ БИРЛИГИ.

ПАРТИЯ ИШИГА САДОҚАТ НАМОЙИШИ

Ўзбекистон пойтахти Куйбышев районида меҳнаткашларнинг вакиллари 30 майда 115-Тошкент — Ленин сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидович Рашидов билан учрашдилар.

Депутатликка номзоднинг ишончли вакили — Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари В. В. Барабаш тўпланганларни Ш. Р. Рашидовнинг ҳаёт йўли тўғрисида сўзлаб берди. У сайловчиларни 16 июнь куни депутатликка номзод — Коммунистик партия билан Совет Ватанининг содиқ фарзанди учун овоз беришга чақирди.

Минбарга трактор заводининг наладчиги Х. Нурулаев, «Союзэлопкомаш» бирлашмаси бош конструкторининг ёрдамчиси В. Д. Спирин, 4-қурилиш трестининг [illegible] Ш. Отабеков, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг директори А. А. Абдуллаев, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони, генерал-полковник С. Е. Белоножко, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг студенти О. Йўлдошева бирин-кетин чиқдилар. Нотиқлар районда [illegible] коллективларининг [illegible] партия ишига бўлган чексиз садоқатларини, [illegible] номзодни қизғин қўллаб-қувватлаб [illegible] тўғрисида гапирдилар.

Йиғилишда сайловчилар томонидан қизғин кутиб олинган ўртоқ Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

САЙЛОВЧИЛАРНИНГ В. И. ДОЛГИХ БИЛАН УЧРАШУВИ

КРАСНОЯРСК, 29 май. (ТАСС). «Красмаш» заводининг маданият уйида бугун шаҳардаги Ленин сайлов округи сайловчиларининг шу округдан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Долгих билан учрашуви бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланди.

Депутатликка кўрсатилган номзоднинг ишончли вакили — [illegible] комитетининг секретари А. Ф. Попов йиғилишда номзоднинг ҳаёт йўли тўғрисида гапириб берди ҳамда сайлов куни Ватанимизнинг содиқ ўғил-қизлари учун овоз беришга сайловчиларни чақирди.

Учрашувда сўзга чиққан сайловчилар КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга Мурожаатини [illegible] қизғин маъқуллашди.

Мажлис аҳли самимий кутиб олган В. И. Долгих нутқ сўзлади. У СССР Олий Совети депутатлигига ўз номзодини кўрсатган [illegible] корхоналари ва ташкилотларининг меҳнаткашларига самимий миннатдорчилик билдирди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

БУХОРО ПИЛЛАКОРЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига мурожаатидан илҳомланган Бухоро областининг пиллакорлари тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилидаги мажбуриятларини бажариш учун социалистик мусобақани кучайтириб, муддатидан илгари — 30 майда давлатга пилла топшириш йиллик планини бажардилар. Тайёрлов пунктларига 2.552 тонна юқори сифатли хом ашё етказиб берилди. Ҳар қути курт уруғидан 60 килограммдан пилла олинди.

Қоракўл, Олот, Ғиждувон, Ромитан, Шофиркон ва Свердлов районларининг хўжаликлари йиллик пилла тайёрлаш планларини областда биринчи бўлиб бажардилар. Навоий ва Бухоро районларидаги қурт уруғи тайёрлаш цехлари, пиллачиликка ихтисослаштирилган совхозларнинг коллективлари ҳам илғорлар қаторида.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олишга аҳд қилган область пиллакорлари ўзларининг ички имкониятларини ҳисобга олиб чиқиб, пландан ташқари яна 500 тонна «кумуш тола» тайёрлаш, шундай қилиб, пилла тайёрлаш юзасидан белгиланган беш йиллик планини тўрт йилда бажаришга азму қарор қилдилар.

⊙ БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ ЭГАЛЛАНМОҚДА.

⊙ ИЛҒОР ПИЛЛАЧИЛАРНИНГ РАПОРТЛАРИ.

⊙ РЕСПУБЛИКА ЖАНУБИДА ЎРИМ ҚИЗҒИН.

ХИРМОНГА БАРАКА!

Сурхон воҳаси ғаллазорларида олтин бошоқлар пишиб етилди. Ғаллакорлар ҳосилни нес-нобуд қилмай ўриб-янчиб олишга киришдилар. Ўрим агрегатлари ишга тушди. Комбайнчилар ўз агрегатларини [illegible] ишлатиб, кунлик нормаларини 1,5—2 ҳисса бажармоқдалар. Сурхондарёнинг машҳур ғаллакори — Термиз районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг Тўра Қулсоатов бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам ғалла ўримига биринчилар қаторида киришдилар. [illegible] Ташаббускорлар даласида иш авжида. [illegible]

Сурхондарёлик ғаллакорлар беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида она-Ватан хирмонига [illegible] мажбуриятини олишган. Далаларда пишиб етилган, серҳосилликдан боши эгилган олтин бошоқлар [illegible] область ғаллакорлари ўз сўзларининг устидан, албатта, чиқишларидан далолат бериб турибди. Хирмонга барака, сурхондарёлик ғаллакорлар! Суратларда: (чапдан) машҳур ғаллакор Тўра Қулсоатов ва бригада аъзоси [illegible] Маматқулов ўртоқлар. Ўнгдаги суратда эса ғалла ўрими авж олган [illegible].

Д. Рўзметов фотолари.

САЙЛОВЧИЛАР К. Ф. КАТУШЕВ БИЛАН УЧРАШДИЛАР

ГОРЬКИЙ, 29 май. (ТАСС). СССР Олий Совети Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи Горький шаҳар автозавод сайлов округининг сайловчилари бугун депутатликка ўзлари кўрсатган номзод — КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев билан учрашдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланди.

Автозаводнинг йиғувчи слесари, депутатликка номзоднинг ишончли вакили А. Н. Ефремичева ҳозир бўлган кишиларни К. Ф. Катушевнинг таржимаи ҳоли билан таништирди ва сайлов куни — 16 июнда халқ номзодлари учун якдиллик билан овоз беришга чақирди.

Учрашувда сўзга чиққан сайловчилар партия билан халқнинг бузилмас бирлиги тўғрисида, меҳнаткашлар коллективлари КПСС Марказий Комитетининг сайлов олди Мурожаатини ишлаб чиқаришда муваффақиятлар билан кутиб олаётганликлари ҳақида гапирдилар. Аввалги сайловдан бери ўтган тўрт йил мобайнида мамлакатимизнинг қудрати янада ошганлигини улар таъкидлаб ўтишди. Халқ хўжалигини, маданиятни ривожлантиришда, халқ фаровонлигини юксалтиришда катта-катта ғалабалар қўлга киритилди.

Сайловчилар самимий кутиб олган К. Ф. Катушев нутқ сўзлади. У СССР Олий Совети депутатлигига ўз номзодини кўрсатган коллективларга, сайлов округининг барча меҳнаткашларига самимий миннатдорчилик изҳор этди.

ЯКДИЛЛИК ВАЗИЯТИДА

«Андижанирмаш» заводининг клубида СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 97-сайлов округи сайловчиларининг депутатликка ўзлари кўрсатган номзод — СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Министрлар Совети Фан ва техника давлат комитетининг раиси Владимир Алексеевич Кириллин билан учрашуви юксак активлик вазиятида ўтди.

Қўқондаги «Химик» маданият саройида СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 122-Қўқон сайлов округи сайловчилари шу округдан депутатликка номзод — СССР юстиция министри Владимир Иванович Теребилов билан учрашдилар.

104-Қарши сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Тимофей Николаевич Осетров, 562-Мўйноқ сайлов округидан СССР Олий Совети Миллатлар Совети депутатлигига номзод, Мўйноқ балиқ-консерва комбинати консерва цехининг қадоқчиси Набира Иқметова, 629-Қўқон сайлов округидан СССР Олий Совети Иттифоқ Совети депутатлигига номзод, Қўқон локомотив депосининг машинисти Виктор Алексеевич Сидоров ўз сайловчилари билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

Н. В. Подгорний Бруно Крайскийни қабул қилди

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 29 май куни Кремлда Австрия Республикасининг федерал канцлери доктор Бруно Крайскийни қабул қилди.

Н. В. Подгорний билан доктор Бруно Крайский ўртасида дўстона суҳбат бўлди, суҳбат давомида Совет — Австрия яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш масалалари муҳокама қилинди. Актуал халқаро проблемалар хусусида фикрлашиб ҳам олинди. Шу проблемаларни Европадаги халқаро вазиятни соғломлаштириш ва ялпи тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида ҳал этиш борасида иккала мамлакатнинг ҳамкорлигини бундан буён ҳам давом эттиришга ҳозирлик изҳор этилди.

Суҳбатда Совет томонидан — СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССРнинг Австриядаги муваққат ишлар вакили В. М. Мамонтов;

Австрия томонидан — Б. Крайскийнинг СССРга сафарида унга ҳамроҳлик қилаётган давлат арбоблари, шунингдек Австриянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Хайнрих Хаймерле қатнашдилар. (ТАСС).

СОВЕТ—АВСТРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

29 май куни Кремлда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Австрия федерал канцлери Б. Крайский ўртасида музокаралар бўлди.

Музокаралар давомида Совет Иттифоқи билан Австрия ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлашга тааллуқли масалалар, шунингдек актуал халқаро проблемалар муҳокама қилинди.

Совет Иттифоқи билан Австрия ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорлик ҳамжиҳатлик руҳида ривожланиб бораётганлигини ва иккала давлат халқларининг манфаатларига мос келаётганлигини, ялпи тинчликни мустаҳкамлашга хизмат қилаётганлигини иккала мамлакат ҳукуматларининг бошлиқлари мамнуният билан таъкидлаб ўтишди.

Музокараларнинг қатнашчилари кескинликни юмшатишга интилиш тенденцияси ҳозирги вақтда Европадаги ва бутун дунёдаги вазият ривожининг устун белгиси бўлиб турганлигини қайд қилдилар ва ҳар иккала томон бу жараёнга муқаррар тус бериш учун ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилишга тайёр эканликларини таъкидлаб ўтдилар. (ТАСС).

«ЛУНА-22» ПАРВОЗДА

Космик фазони Қуёш системасидаги планеталарини тадқиқ қилиш программасига мувофиқ 1974 йил 29 май Москва вақти билан соат 11 дан 57 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Луна-22» автомат станцияси учирилди.

Станцияни учиришдан кузатилган мақсад — Ойни ва Ой атрофидаги космик фазони Ойнинг сунъий йўлдоши орбитасида туриб илмий тадқиқ қилишдан иборат. Бу иш «Луна-19» автомат станцияси ёрдамида бошланган эди.

«Луна-22» автомат станцияси Ернинг сунъий йўлдоши орбитасидан Ой томон йўл олди ва мўлжаллаб қўйилган яқин траекторияга чиқиб олди.

Телеметрия ахбороти маълумотларига қараганда, станция ичидаги системалар ва агрегатлар нормал ишлаб турибди.

Ердаги команда — ўлчов комплекси воситалари станция билан барқарор радио алоқаси боғлаб турибди.

Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

Республика областларида пилла тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 30 майга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Тонна ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда тайёрланди, учинчи стун — процент ҳисобида, тўртинчи стун — мавсум бошидан буён тайёрланди, бешинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Сурхондарё	22,7	2,9	741,4	92,7
Бухоро	797,8	31,2	2081,9	81,6
Қашқадарё	109,2	8,0	932,9	68,6
Фарғона	341,2	7,2	1419,0	29,6
Жиззах	22,2	9,9	30,4	13,4
Сирдарё	20,1	8,8	28,0	12,3
Наманган	164,4	7,3	273,3	12,1
Тошкент	51,4	3,6	80,1	5,6
Самарқанд	38,6	1,7	75,6	3,3
Хоразм	11,3	0,8	38,5	2,7
Андижон	18,3	0,6	42,8	1,4
ҚҚ АССР	—	—	—	—
Республика бўйича:	1597,2	7,5	5743,9	27,0

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планларини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидаги районлар «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади.

Қамаши райони (район партия комитетининг секретари **Н. Чалаева,** район ижроия комитетининг раиси **Р. Норбўтаев,** район комсомол комитетининг секретари **М. Мусулмонов,** бош пилла сушилкасининг директори **Х. Олтинбоев** ўртоқлар).

Денов райони (район партия комитетининг секретари **Н. Эшмаматов,** район ижроия комитетининг раиси **А. Норқобилов,** район комсомол комитетининг секретари **Ш. Сафаров,** бош пилла сушилкасининг директори **Б. Юсупов** ўртоқлар).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ АКАДЕМИГИ М. Н. НАБИЕВНИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Химия фанини ривожлантиришдаги ва илмий кадрлар тайёрлашдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Малик Набиевич **Набиев Меҳнат Қизил Байроқ** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 йил, 30 май.

ТИНЧЛИК, ТАРАҚҚИЁТ, ОЗОДЛИК!

III Тошкент Халқаро кинофестивалининг тантанали ёпилиши

Осиё ва Африка мамлакатлари кинофестивали — Тошкент-74

Осиё ва Африка мамлакатларининг кинофестивалида қатнашиш учун салкам саксон мамлакат ўз картиналарини ва кинематографиячилар делегацияларини — ўз халқининг тинчлиги, порлоқ келажаги учун курашни ҳаёти ва санъатининг мақсади деб ҳисобловчи маданият арбоблари вакилларини Тошкентга юборди.

Шу кунларда Тошкентда турли тилларда айтилган сўзлар янграб турди. Аммо фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари қаерда тўпланишмасин, тинчлик, социал тараққиёт, халқларнинг озодлиги тўғрисидаги сўзлар ҳаммага тушунарли бўлди. Кураш ва орзуни, даъват ва мардликни билдирувчи бу сўзлар, 30 май куни Тошкентдаги Санъат саройида кинематографиячиларнинг қасамёд сўзлари бўлиб жаранглади: фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари Тошкентдаги учрашувни якунладилар.

Ҳозир бутун дунёда ҳаммага таниш бўлиб қолган Москва ва Тошкент радиосининг чақириқ сигналлари янгради. Залда беҳисоб гуллар — бу гулларни меҳмондўст тошкентликлар боғлардан ва далалардан келтиришиб, эски ва янги дўстларига — кино санъати усталарига тақдим этишди.

Кинофестиваль ўзининг шодиёна ва амалий юришини ўн кун муқаддам шу залда бошлаган эди. Бу кунлар, деди фестиваль ташкилот комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева залда ҳозир бўлганларга мурожаат қилиб, бир зумдаёқ ўтиб кетди, чунки шу кунларда қизғин ва дилкаш суҳбатлар, учрашувлар кўп бўлди. Бу суҳбатлар ва учрашувларга КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг табрикномаси руҳ бағишлаб турди.

Халқлар тинчлиги ва озодлиги учун атоқли курашчининг эзгу ва самимий тилаклари — бизнинг мамлакатимизда кино санъатини ривожлантиришга, Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқлари билан дўстона муносабатларни ва ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлашга, фестивалнинг «Халқлар тинчлиги, социал тараққиёти ва озодлиги учун» деган шиорида ифодаланган ғояларнинг тантанасига нақадар катта аҳамият берилаётганлигининг далилидир.

Бизнинг «Тошкент-74» анжуманимиз, деди Р. Ҳ. Абдуллаева, аслида Осиё ва Африка мамлакатларинигина эмас, шу билан бирга Латин Америкаси мамлакатларининг ҳам кино арбоблари учун катта минбар бўлиб қолди, учала қитъа кино санъатининг ҳақиқий байрамига айланди.

Тошкент фестивали ўзининг ваколатли эканлиги билангина эмас, киноленталарнинг кенг кўлами ва жанрларнинг ранг-баранглиги билан ҳам марокли бўлди. Жанрлар, уларда тасвирланган тематика эса фестивалга тақдим этилган фильмлар халқларнинг тинчлигини яққол кўрсатди, бу фильмлар томошабинларни инсоният жамиятининг тақдири ва шахснинг ҳозирги дунёдаги ўрни тўғрисида ўйлашга мажбур этди.

— Дарҳақиқат, халқимизнинг тинчлиги учун, келажаги учун курашни биз, кинематографиячилар келажак авлод олдидаги масъулиятимиз, деб билишимиз керак, дейди Раж Капур.

Таниқли ҳинд режиссёри ва артисти ўз нутқида шуни таъкидладики, кинематографиянинг барча тараққийпарвар арбоблари бир-бирлари билан ҳамдам бўлиб ишлашлари лозим, чунки улар Тошкент фестивалининг шиорида ифодаланган идеалларни рўёбга чиқариш учун ҳали узоқ вақт кураш олиб боришлари керак бўлади.

Мексикалик артист Сусанна Досамонтес бундай деди:

— Биз Тошкент билан хайрлашмоқдамиз. Биз, Латин Америкасининг вакиллари келгуси, тўртинчи кино фестивалига меҳмон бўлиб эмас, балки фестиваль қатнашчиси бўлиб келишимизга аминмиз.

Сенегалдан келган меҳмон Абдуллай Камару Ўзбекистон меҳнатчилари чет эл кинематографиячиларига кўрсатган самимий, дўстона иззат-икром учун қизғин миннатдорчилик билдирди. Бу фестиваль, деб таъкидлади у, халқларни қизиқтираётган проблемаларни янада чуқурроқ англаш имконини берди. Тошкент ҳар сафар тобора кўпроқ мамлакатларнинг вакилларини, халқлар тинчлиги ва дўстлиги йўлидаги курашчиларни чорлай берсин!

— Биз фестивалнинг олижаноб шиоридан илҳом олиб Тошкентга тўпланган эдик, энди эса шу шиорни қайта-қайта такрорлаб хайрлашмоқдамиз, деди совет делегациясининг раҳбари, Ленин мукофотининг лауреати Чингиз Айтматов. — Бизнинг ижодимиз интернационал ҳамдўстлигимиз, миллий кинематографияларни ривожлантириш йўллари тўғрисида биргаликда қилган фикр-ўйларимиз ва мунозараларимиз инсонпарварлик — одамларнинг тенглиги ғояларини қарор топтиришга, халқларнинг революцион онги ва бирдамлигини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшади.

Учинчи халқаро фестивалнинг бош директори А. А. Абдуллаев қайси фильмлар ва уларнинг бунёдкорлари СССР ва Ўзбекистон ССР ижодий союзлари, ташкилотлари ва муассасаларининг дипломлари ҳамда совринлари билан мукофотланганлигини зал аҳлининг қарсаклари остида эълон қилади. СССР Кинематографиячилар союзи ўзбек кино усталарининг «Абу Райҳон Беруний» ва мексикалик усталарнинг «Ёлғиз кишининг учрашувлари» фильмларини совринлар ва дипломлар билан тақдирлади. СССР Ёзувчилар союзининг дипломи Япониянинг «Ватан» фильми авторларига, Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг дипломи ва соврини Филиппиндан келтирилган «Ўргимчакларни ўлдиринглар» лентаси авторларига топширилди. Аргентина кинематографиячиларининг «Қўшиқчининг овози тинса», Сенегал усталарининг «Кеду» фильмлари, Нигерия фильмлари программаси, Камерун, Ливия, Лаос, Малининг ҳужжатли ленталар программалари Совет тинчликни ҳимоя қилиш комитетининг совринлари, дипломлари ва фахрий ёрлиқларига сазовор бўлди.

Фестиваль экранига тақдим этилган ишларнинг ҳаммаси учинчи Тошкент кино анжуманининг дипломлари билан мукофотланди.

Фестивалнинг зангори эмблемаси тасвирланган оқ алвон — байроқ туширилади. СССР ва Ўзбекистон ССР давлат гимнлари янграйди.

Халқлар тинчлиги ва дўстлиги маскани бўлган Тошкентда яна учрашгунча хайр! (ЎзТАГ).

САЙЛОВНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Андижон областида СССР Олий Советига сайловга тайёргарликнинг боришини муҳокама қилди. Сайлов кампанияси беш йилликнинг белгиловчи йили топшириқларини ва социалистик мажбуриятларини тўла ва ошириб бажариш учун кураш белгиси остида ўтаётганлиги таъкидланди. Меҳнаткашлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақада янгидан-янги муваффақиятларга эришмоқдалар. Саноат маҳсулотини реализация қилиш ва пудрат қурилиш ишлари беш ойлик плани, давлатга гўшт, сут, тухум сотиш ярим йиллик топшириғи муддатидан илгари бажарилди.

КПСС Марказий Комитетининг сайловчиларга Мурожаатига жавобан меҳнаткашлар илгари қабул қилган мажбуриятларини қайтадан кўриб чиқмоқдалар. Хўжаобод райони пахтакорлари 1974 йилда пахта етиштириш мажбуриятларини яна 5 минг тонна кўпайтиришга қарор қилдилар. Бу ташаббусни Андижон область партия комитети маъқуллади ва областнинг бошқа районларида қўллаб-қувватланди.

Партия комитетлари, область маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари сайловга ташкилий-техникавий тайёргарлик масалаларига катта эътибор бермоқдалар. Барча сайлов олди тадбирлари СССР Конституцияси ҳамда СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомнинг талабларига мувофиқ ўз вақтида ўтказилмоқда. Депутатликка номзодлар кўрсатиш, уларни рўйхатга олиш ва сайловчилар билан учрашувлар ишчанлик билан, тантанали вазиятда ўтмоқда.

Сайлов участкалари яхши биноларга жойлаштирилди ва яхшилаб безатилган. Участкаларнинг кўпчилигида телефон, телевизор ва радио ўрнатилган. Участка комиссиялари сайловга доир адабиёт, сайлов бланкалари билан таъминланган. Ҳамма жойда сайлов кутилари тайёрланган. 16 майда сайловчиларнинг рўйхати илиб қўйилган ва участка сайлов комиссияларининг раислари ёки секретарлари асосий ишларидан озод этилган. Сайловга тайёргарлик ва уни ўтказиш даврида участкада ишни ташкил қилиш масалалари юзасидан комиссия раислари билан семинарлар ўтказилди.

Участка комиссиялари агитколлективлар билан биргаликда сайловчилар билан иш олиб бормоқдалар. Андижон ёғ-мой комбинати, Ленинскдаги ёғ заводи, «Савай» совхози, Андижон қурилиш техникуми, «Жанубий Оламушук» нефть кони клублари ҳузуридаги участкаларда ва бошқа бир қанча участкаларда лекциялар ўқилмоқда, ёш сайловчиларнинг кечалари ўтказилмоқда, бадиий ҳаваскорларнинг концертлари уюштирилмоқда. Сайловчилар клуби ишлаб турибди.

Депутатликка номзодлар учун агитация кучайтирилмоқда. Уйларнинг олдиларида, маданият муассасаларида, сайлов участкаларида депутатликка номзодларнинг таржимаи ҳоли ёзилган плакатлар илиб қўйилган. Ишончли вакиллар ва агитаторлар улар ҳақида суҳбатлар ўтказмоқда. Депутатликка номзодлар учун агитация КПСС Марказий Комитети, ВЦСПС ҳамда ВЛКСМ Марказий Комитетининг сайловчиларга Мурожаатини тушунтириш, шунингдек коллективлар олдида турган хўжалик вазифаларини ҳал этиш билан боғлаб олиб борилмоқда.

Область шаҳар ва қишлоқларида маҳаллий Советлар ижроия комитетлари томонидан аҳолига маданий-маиший хизматни яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирлар амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Советига сайловга тайёргарлик соҳасидаги айрим камчиликларни кўрсатиб ўтди.

Андижон, Советобод шаҳарлари, Андижон, Хўжаобод, Марҳамат, Жалақудуқ ва бошқа бир қанча районлардаги айрим сайлов участкаларида сайловчилар орасида ҳали ҳам иш суст олиб борилмоқда. Хусусан ёш сайловчилар орасида агитация-пропаганда тадбирлари етарли даражада амалга оширилмаётир. Сайловчилар рўйхати эълон қилингандан кейин кўпгина сайловчилар рўйхатга олинмаганлиги маълум бўлиб қолди. Рўйхатларни аниқлаш ишлари бир қанча участкаларда кечиктириб юборилмоқда.

Кўпгина маданият муассасалари ҳам сайлов муносабати билан ўз ишларини секинлик билан қайта қурмоқдалар. Область юстиция бўлими, судлар, прокуратура ва маъмурий органларнинг ходимлари аҳоли ўртасида ҳуқуқ билимларини суст пропаганда қилмоқдалар.

Бўлажак сайловга тайёргарликда бундай нуқсонлар республиканинг бошқа баъзи областларида ҳам мавжуд эканлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми меҳнаткашлар депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларига сайловгача қолган муддат ичида сайловчилар ўртасида ишни яхшилаш, уларнинг меҳнатдаги ғайрати ва сиёсий активлигини кучайтиришга қаратилган бир қанча тадбирларни амалга оширишни таклиф этди.

Ижроия комитетлари, участка комиссиялари ва агитколлективлар сайловчилар рўйхатини пухта текшириб чиқишни уюштиришлари, бу масала хусусида гражданларнинг аризаларини ўз вақтида қараб чиқишлари керак. Биронта сайловчи ҳам сайлов кунигача рўйхатдан четда қолмаслиги лозим.

Сайлов олди йиғилишларида сайловчиларнинг берган наказларини умумлаштириш, ҳамма сайлов участкаларини пухта алоқа билан яқин орада таъминлаш, керакли сайлов ҳужжатларини участкаларга етказиш, овоз беришнинг яширинлигига қатъий риоя қилинишини таъминлаган ҳолда кабиналар ўрнатиш, барча сайлов комиссияларининг ишини кучайтириш, округлар ва участкаларда навбатчилик ташкил этиш, комиссия аъзолари ва активлари билан сайлов кунида ишлаш тартиби тўғрисида йўл-йўриқ бериш керак.

Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига, Алоқа, Маданият, Юстиция, Савдо министрликларига, «Ўзбекбирлашув» правлениесига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига сайлов кампанияси даври учун белгиланган тадбирларнинг бажарилишини таъминлаш топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сайловчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишларини яхшилаш зарурлигига маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг эътиборини жалб этди. Шиорлар ва плакатларни янгилаш, дала шийпонларига кўпроқ эътибор бериш, коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун агитацияни кучайтириш керак. КПСС Марказий Комитети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг сайлов олди Мурожаатларини меҳнаткашларга чуқур тушунтириш— аҳоли ўртасида олиб бориладиган ишнинг энг асосий қисми бўлиши керак. Бу эса планларни ва социалистик мажбуриятларни бажариш учун, Ўзбекистон ССРнинг ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашда омманинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини янада кучайтиришга ёрдам беради.

(ЎзТАГ).

А. А. ГРОМИКОНИНГ СУРИЯ АРАБ РЕСПУБЛИКАСИГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Сурия Араб Республикаси раҳбарлигининг таклифига биноан 1974 йил 27 майдан 29 майгача расмий дўстона визит билан Дамашқда бўлди.

Визит ҳар иккала халқ ва мамлакатлар ўртасида мавжуд дўстона муносабатларга мос бўлиб тушган сидқидиллик ва самимият вазиятида ўтди.

А. А. Громикони Араб социалистик Уйғониш партиясининг Бош секретари, Сурия Араб Республикаси Президенти Ҳ. Асад, шунингдек Министрлар Кенгашининг Раиси М. Айюбий, Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар министри А. Ҳаддам қабул қилдилар ва суҳбатлашдилар.

Визит давомида томонлар музокаралар олиб бордилар. Музокараларда Яқин Шарқ проблемасини адолатли тарзда ҳал этишга эришиш йўлида сарфланаётган куч-ғайратларга ва шу проблемани ҳар тарафлама ҳал этиш йўлидаги биринчи қадам ҳамда унинг таркибий қисми сифатида Сурия фронтида қўшинларни бир-биридан ажратиш масаласига энг асосий эътибор берилди.

Музокаралар натижасида мана шу барча масалалар хусусида томонларнинг тутган позицияси бир хилда эканлиги яна таъкидланди. Томонлар Исроилнинг оккупация қилиб турган барча араб территорияларини тамомила озод этиш ва фаластиндаги араб халқининг қонуний миллий ҳуқуқларини таъминлаш асосидагина Яқин Шарқ проблемасини адолатли тарзда ҳал этишга эришиш мумкин эканлигини яна бир марта тасдиқлаб ўтдилар.

Томонлар ҳисоблайдиларки, Сурия фронтида қўшинларни бир-биридан ажратиш тўғрисида битимга эришилган ва бу битимнинг қоидалари амалга оширилган ҳамон Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тегишли қарорлари бажарилишини таъминлаш учун низони ҳар томонлама ва адолатли бартараф этишга эришиш мақсадида дарҳол тегишли чоралар кўрилиши керак.

Сурия томони ўзининг Яқин Шарқда адолатли ва мустаҳкам тинчлик ўрнатиш мақсадида низони бартараф этишнинг ҳамма босқичларида ва ҳамма соҳаларида Совет Иттифоқи иштирок қилиши кераклиги хусусидаги фикрини таъкидлади.

Совет томони Совет Иттифоқининг Сурия Араб Республикасининг Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш йўлидаги курашига ҳар жиҳатдан мадад бериб туришдан иборат принципиал йўли ўзгармас эканлигини яна таъкидлади.

Совет Иттифоқи билан Сурия Араб Республикаси ўзаро қарор топган муносабатларнинг мустаҳкам эканлигини, ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстликнинг мустаҳкам эканлигини таъкидлайдилар ва иккала томоннинг кўп вақт ва катта куч-ғайрат сарфлаганлиги натижаси бўлган бу муносабатларга ва бу дўстликка путур етказишга сира йўл қўймайдилар, деб айтадилар.

Андижон районидаги Навоий номли колхоз чорвадорлари бу йил 1200 тонна сенаж жамғариш мажбуриятини олишган. Беда ҳосили мўл бўлди. Чорвадорлар беда ўримини тезлатиб, пешма-пеш сенаж бостирмоқдалар. Суратда: колхоз далаларида бедани йиғиштириб олиш акс эттирилган. Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ).

СУТ ДАРЁСИ

Партия XXIV съезди тарихий қарорларидан руҳланган ҳамда КПСС Марказий Комитетининг партияга ва совет халқига Мурожаатидан илҳомланган Свердлов районининг чорвадорлари катта меҳнат муваффақиятини қўлга киритдилар. Улар давлатга сут сотиш ярим йиллик планини ошириб бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапорти бердилар. Район чорвадорлари ўтган йилнинг шу муддатига қараганда 365 тонна кўп сут етказиб беришга эришдилар. Бу ғалабани қўлга киритишда Гагарин номли, Киров номли, Охунбобоев номли хўжаликлар катта ҳисса қўшдилар. Ражаб Ҳожиева, Зарифа Самадова, Ҳанифа Ширинова, Сайёра Саидова, Бибиш Фозилова сингари илғор сут соғувчилар ўзларига бириктилган ҳар бир соғин сигирдан 1300-1550 литргача сут соғиб олишга эришдилар.

Чорвадорлар ўз имкониятларини чамалаб кўриб, шу йилнинг 1 июлига қадар яна 400 тонна сут тайёрлаб беришга аҳд қилдилар.

Район хўжаликлари давлатга тухум топшириш йиллик планини 270 процент, гўшт топшириш ярим йиллик планини 131 процент қилиб бажардилар. Қоракўл тери тайёрлаш йиллик плани бажарилиш арафасида турибди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика театр санъати соҳасидаги хизматлари учун Самарқанд областлараро рус драма театрининг артисти Виктор Яковлевич **Бабаков**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвонини берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми музика санъати соҳасида кўп йиллар самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига саксон йил тўлиши муносабати билан композитор Яҳё Шерфединович **Шерфединов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика кино санъатини ривожлантиришда кўп йиллар самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан «Ўзбекфильм» студиясининг бош рассоми Валентин Эмануилович **Синиченко**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

АЖОЙИБ ФАЗИЛАТЛИ КИШИЛАР

ҲАЁТ ЗАВҚИ

Ҳаётингда баъзан шундай қувончли воқеалар бўладики, уни умр бўйи унутмайсан, унутолмайсан ҳам. Ўша фараҳли онларнинг завқи билан яшайсан. Гўё қайта туғилиб умр баҳорингни қайта бошлайсан, киши. Убайдулла ота ана шундай бахтга мушарраф бўлганди.

Унинг қалбидаги ажиб ҳислар туғён уриб, нуроний юзларига кўчгандай. Меҳмонларни кузатиб қолар экан, қувонч ва ҳаяжондан энтикиб нафас оларди, ўзини қўярга жой топмасди. Отани ҳозир гўё одамлар ҳам, майин еллар ҳам нақадар бахтиёрсиз, қутлуғ ёшингиз муборак, деб қучаётгандай бўларди. Зотан, элга суяниб, унга сидқидилдан хизмат қилган инсон эъзозланади. Бундай дақиқаларда у босиб ўтган умр йўлини, ҳаёт китобига битилган нурли саҳифаларни бир-бир варақлайди. Убайдулла ота асфальт йўлкадан орқасига қайтар экан, ширин хаёлга берилди. Олтмиш ёшга тўлиши муносабати билан ўтказилган юбилей кечасида тенгдошлари ва меҳмонларнинг илиқ, самимий қалб сўзлари қулоқлари остида ҳамон такрорланаётгандай бўлар, бу кишилар билан ўтказган эркин ҳаёти, меҳнат қилган кезлари кўз ўнгида гавдаланарди.

Қишлоқда уни Убайдулла полвон дейишади. Полвоннинг дўстлари ҳам полвонлар бўлади-да. Ёшликда синашта бўлган, ҳаётнинг аччиқ-чучугини бирга тотган полвонлар ҳам шу ерда эди. Улар Убайдулла полвоннинг яхши фазилатлари ҳақида сўлашарди. Калинин районининг Қўшқўрғон қишлоғида яшовчи Собир полвон, Ёқубжон полвон, Хонобод қишлоғида истиқомат қилувчи Али полвон, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозда яшаётган Азиз полвонларнинг юрак сўзлари уни тўлқинлантирарди. Гапга чечан, ўз мулоҳазасини бийрон ифода этувчи Азиз полвоннинг гаплари уни ҳаяжонлантирмай қолмади.

—Қадрдоним Убайдулла, сен босиб ўтган умр йўлини сўқмоққа ўхшатаман. Аммо, бу оддий сўқмоқ эмас, катта йўлга туташ сўқмоқдир. Сен ана шу сўқмоқнинг машаққатли довонларидан ўтиб, катта ва равон ҳаёт йўлига чиқиб олдинг...

— Сен билан ҳар кўришганимда, — деди Али полвон,—ўша ёшлик йилларимиз, Фарҳод канали қурилишига бориб ишлаган кезларимиз ёдимга тушади.

Ўша пайтларда Убайдулла ака Қўйлиқ қишлоқ Советида ишларди. Бешта колхоздан канал қурилишига борган колхозчиларга бошчилик қилганди. Каналнинг Ширинсой яқинида уларга топширилган участкани биринчи бўлиб кавлаб тамомлашди. Уларга «Фарҳадстрой»нинг кўчма Қизил байроғи берилди. Республикамиз оқсоқоли Йўлдош ота Охунбобоев келиб Убайдулла ака бошлиқ бўлган каналчиларни қизғин табриклаб, юрак сўзларини ифода этгани унинг эсида.

Ҳа, Убайдулла ота катта ҳаёт йўлини босиб ўтди. Масъул вазифаларда ишлаб халқ ишончини оқлади. У матлубот жамиятида, кейинчалик Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлари Советининг ариза ва шикоятлар бўлимида ишлади. Улуғ Ватан уруши йилларида Калинин районидаги Ворошилов номли колхозда (ҳозирги «Қорасув» совхози) партия ташкилотининг секретари, кейинчалик район ҳарбий комиссариатида бўлим мудири бўлиб ишлади. 1950 йилдан бошлаб бригада бошлиғи, ҳосилот советининг раиси ва бошқа вазифаларни бажарди. Ҳозир Калинин районидаги «Қорасув» совхозида техника таъминоти инженери.

Убайдулла ота Файзуллаевнинг фидокорона меҳнатини партия ва ҳукуматимиз юксак тақдирлади. Унинг кўксида Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва қўша-қўша медаллар порлаб турибди. У ҳали тетик, бардам. Ўз тажрибаларини ёшларга, техника жиловкорларига ўргатиб боради. Талабчан ва принципиал коммунистлардан.

У хаёл билан уйидан анча нарига ўтиб кетганини сезмай қолди. Унинг юзларига салқин шабада урилди. Енгил нафас олди. Ҳаво соф, осмон тиниқ, тўлин ой кўкда аста сузади.

—Дадажон, уйга кирмайсизми?!

Убайдулла ота қизи Ферузанинг овозидан ўзига келди. Ҳали меҳмонларни кузатгандан сўнг оила аъзолари йиғилмоқчи бўлганликлари хаёлидан кўтарилган экан. У қизи билан ҳовлига кирди. Фарзандлари, куёв ва келинлари кутиб ўтиришарди. Убайдулла ота атрофга боқади. Саккиз ўғли, умр йўлдоши Холбиби хола ва ширин-шакар набиралари лабларидан илиқ сўзлар отилиб чиқади. Отанинг чеҳрасида қувонч ва шодлик нурлари балқиди.

У фахрланса арзийди. Чунки бугун унинг юбилейини ўтказган катта хўжалик меҳнат аҳли, дўстлари ҳам бахтиёр эдилар. Отанинг ҳаёти ниҳоятда мазмунли. Катта ўғли медицина фанлари кандидати, икки ўғли инженер, яна иккитаси савдо ходими, бошқа бири донгдор ишчи, қизи эса ўқитувчи. Кенжатойлари мактабда талаба.

Убайдулла ота минглаб бахтли кексаларнинг бири, Советлар мамлакатида элни деб, ўзи туғилиб ўсган шу бахтлар водийсини деб, порлоқ ҳаётимизни деб кўп меҳнат қилди. Энди у тотли ҳаёт нафасидан баҳраманд. Қалбида яшаш ишқи, коммунистик ҳаёт завқи туғён қилади.

М. САЛОҲИДДИНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЙИЛ

КПСС ва СОЦИАЛИСТИК ҲАМДЎСТЛИК

Маркс, Энгельс, Ленин таълимоти ва Улуғ Октябрь социалистик революцияси туфайли инсоният тарихида янги давр— капитализмдан социализмга ўтиш даври бошланди. Яхлит капиталистик система икки қарама-қарши система — капитализм ва социализмга ажралди.

Сўнгги йилларда революцион озодлик курашлари натижасида социализм жаҳон системасига айланди, жаҳон ишчилар ҳаракати ва миллий-озодлик кураши юксалди. Империализм мустамлакачилик системаси ҳалок бўлди. Унинг қолдиқлари тугатилиб, капитализм умумий кризиси чуқурлашмоқда.

Эндиликда дунёда уч революцион куч— жаҳон социализм системаси, жаҳон ишчилар синфи, жаҳон миллий-озодлик ҳаракати мавжудки, буларнинг энг йириги — социалистик системадир. У — СССР теварагида жипслашган социалистик мамлакатларнинг уюшмаси, бир хил иқтисодий ва ижтимоий тартибга, бир хил давлат тузумига, бир мақсад ва вазифаларга эга бўлган мамлакатларнинг дўстлик системасидир. У — жаҳон тараққиётига ҳал қилувчи таъсир кўрсатаётган системадир.

* * *

К. Маркс ва Ф. Энгельс антогонистик синфларни битириш учун турли мамлакат ишчиларининг қардошлик иттифоқи зарур, ижтимоий ишлаб чиқариш озод кооператив меҳнатининг ягона, кенг ва гармоник системасини ва «умумий хоҳиш, ягона умумий план бўйича» бошқариладиган иттифоқни орзу қилганлар.

В. И. Ленин К. Маркс ва Ф. Энгельс ғояларини янги тарихий шароитда давом эттириб ва бойитиб, социалистик революциялар натижасида жаҳон капиталистик системасидан янги давлатларнинг ажралиб чиқиши давом этаверади, бу янги давлатлар социализм йўлига ўтаверади, деб таълим берди.

В. И. Ленин социализм фронтининг ҳамма отрядлари учун қимматли кўрсатмалар берди. Ҳаёт, тараққиёт ва курашлар Маркс, Энгельс ва Лениннинг бу орзуларини амалга оширди ва бу фикрларнинг тўғри эканлигини амалда исботлади. Мана, социализм ярим асрдан бери, айниқса у жаҳон системасига айланган чорак асрдан бери инсоният тарихий тараққиётини тезлаштирувчи асосий омил бўлиб қолмоқда.

Қардош социалистик мамлакатлар ғоявий бирлик, келишилган ҳаракат, ихтиёрий дўстлик ва ҳамкорлик, бир-бирини қўллаб-қувватлаш ва ўзаро ёрдам, давлат мустақиллиги ва суверенитетини ҳурмат қилиш принциплари асосида, бинобарин, миллий ва интернационал манфаатларни тўғри кўзлаб иш тутмоқдалар. Бу халқаро муносабатларнинг янги, социалистик типи ва олий формасидир. Бу узоқ тарихий процессни ифодаловчи категория бўлиб, ўз ривожи давомида янги тарихий шароитга қараб, янги хусусиятлар билан бойиди ҳамда миллатларнинг ихтиёрий равишда бир-бирига яқинлашув ва бир-бири билан қўшилув процессини тезлаштириш гарови бўлади.

КПСС В. И. Ленин таълимотига амал қилиб, ҳамиша СССР халқлари дўстлиги, жаҳон революцион кучлар бирлиги учун, жаҳон социалистик системаси позицияларини иқтисодий-маданий ҳамда ижтимоий, ғоявий-сиёсий ва ҳарбий жиҳатдан мустаҳкамлаш учун курашиб келмоқда. Бунинг учун эса КПСС қардош марксчи-ленинчи партиялар жипслигини мустаҳкамлаш учун тинмай курашмоқда.

Партия XXIV съезди, КПСС Марказий Комитетининг апрель (1973 йил) Пленуми халқаро аҳволдаги ўзгаришлар, йўналишлар ва вазифаларни, қардош марксчи-ленинчи партияларнинг биз билан ҳамкор эканликларини зўр мамнуният билан таъкидлади. «В. И. Ленин бирликнинг ҳаётий муҳимлигини, социализм йўлига тушиб олган халқларнинг ҳар томонлама ва жуда маҳкам қардошларча ҳамкорлик қилиши зарурлигини ҳар доим тинмай уқдириб келди, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев. — Биз совет коммунистлари Ленин васиятларига содиқмиз. Социалистик давлатларнинг ғоявий жипслигини ўстирмоқ учун уларнинг сиёсий ва иқтисодий ҳамкорлигини мустаҳкамлаш йўлида қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўраётирмиз ва кўраверамиз».

КПСС ва социалистик мамлакатлар марксчи-ленинчи партиялари жаҳон социалистик системасини янада мустаҳкамлашда икки тенденцияни: мамлакатларни яқинлаштиришга олиб келувчи объектив омилларни ва бу яқинлашишни таъминловчи субъектив омилларни табиий ва зарурий деб биладилар. Бу омилларни ҳамда миллий ва интернационал манфаатларни тўғри ҳисобга олиб сиёсат юритиш социалистик система учун ҳам, бутун дунё мамлакатлари ва меҳнаткашлари манфаатлари учун ҳам мосдир. Ҳамкорликни тобора мустаҳкамлаш учун курашда қардош партиялар раҳбарларининг икки томонлама ва кўп томонлама учрашувлари алоҳида аҳамиятга эга бўлмоқда. СССР бу бирликни мустаҳкамлаш учун асосий ҳал қилувчи ҳисса қўшмоқда. СССР жаҳон социал тараққиётининг олдинги сафида бормоқда.

Янги жамият қуриш тажрибаларимизнинг халқаро аҳамиятини шарҳлаб, В. И. Ленин «...Келажакдаги халқаро революция ўзининг социалистик биносини ана шу тажрибага асосланиб қуради», — деган эди.

КПСС, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев социалистик ҳамкорлик позицияларини янада мустаҳкамлаш учун актив курашмоқда. Ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлари билан айтганда, биз жаҳон социалистик системаси янги жамиятни биргаликда қураётган ва ҳимоя қилаётган, бир-бирини тажриба ва билимлари билан ўзаро бойитаётган халқларнинг аҳил оиласи бўлишини, иноқ ва мустаҳкам оила бўлишини, келгусида ер юзидаги одамлар кўз ўнгида эркин халқларнинг жаҳон миқёсидаги биродарлигининг тимсоли тариқасида намоён бўлишини истаймиз.

* * *

Социалистик давлатларнинг иқтисодий ва маданий ҳамкорлиги тобора мустаҳкамланмоқда. Бу мамлакатларнинг синовдан ўтган ижтимоий ва давлат тузумининг бир хиллиги ва шу мамлакатлар раҳбар кучлари — коммунистик ва ишчи партияларнинг якдиллик билан ҳаракат қилишлари — ушбу мамлакатлар бирлигининг, иқтисодий ва бошқа соҳалардаги ҳамжиҳатлигининг гарови бўлмоқда. В. И. Ленин башорат қилиб айтганидек, умумий бир план билан тартибга солиб туриладиган бир бутун жаҳон хўжалигини вужудга келтириш тенденцияси давом эттирилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг апрель (1973 йил) Пленуми ҳам бу масалага, қардош мамлакатларнинг бирлигини ва куч-қудратини мустаҳкамлашга катта эътибор берди. Бу бирликни тобора мустаҳкамлашда, мамлакатимизда коммунизм, қардош мамлакатларда социализм муваффақият билан қурилаётганлигида социалистик мамлакатларнинг энг йирик иқтисодий ташкилоти бўлмиш Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши фаолияти ҳал қилувчи сиёсий-амалий аҳамият касб этмоқда.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши 1949 йилдан бери яшаб ва ривожланиб келмоқда. Унинг ишларида Болгария, Венгрия, ГДР, Куба, Монголия, Польша, Румыния, СССР, Чехословакия, баъзи органларида эса Югославия қатнашмоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши социалистик мамлакатларнинг тараққиёт даражасини бир-бири билан тенглаштириш ва улар халқ хўжалигининг ривожланишини тезлаштириш учун ўзаро иқтисодий муносабатларни тинмай ривожлантирмоқда, такомиллаштирмоқда ва ҳамкорликнинг янги формаларини ишга солмоқда.

Халқаро социалистик меҳнат тақсимоти ишлаб чиқаришини кооперативлаштириш ва ихтисослаштириш, халқ хўжалик планларини координациялаштириш, социалистик интеграция, яъни социалистик мамлакатлар экономикасини бир-бирига яқинлаштириш ни мувофиқлаштириш ва шу экономиканинг самарадор структурасини яратиш — шу иқтисодий ҳамкорликнинг янгидан-янги формалари бўлиб қолмоқда.

Ҳар бир социалистик мамлакат ва умуман социалистик лагерь манфаатлари кўзда тутилиб, социалистик мамлакатларнинг иқтисодий, илмий-техникавий потенциалидан коллектив равишда фойдаланишга катта аҳамият бериляпти. Моддий ишлаб чиқаришни, жумладан ёқилғи, энергетика ва хом ашёни, саноат, қишлоқ хўжалигини, транспорт ва бошқа соҳаларни тобора ривожлантириш пухта план асосига қурилган. Саноат ишлаб чиқариши 1950—1972 йилларда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларда саккиз баравар (тараққий этган капиталистик мамлакатларда эса уч баравар) ўсди. 1973 йилда социалистик мамлакатларда саноат маҳсулоти ривожланган капиталистик мамлакатлардагига нисбатан қарийб 2,5 баробар кўп ишлаб чиқарилди. 1985 йилга бориб эса жаҳон саноат маҳсулотининг 40—50 процентини Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ишлаб чиқаради.

Социалистик мамлакатлар экономикасини бир-бирига яқинлаштириш ва мувофиқлаштиришда хўжалик объектларини бирга қуриш, табиий ресурсларни бирга ишга солиш, ўзаро ва халқаро иқтисодий-молиявий, илмий-техникавий ташкилотлари тузиш жуда муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Бу жиҳатдан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 1971 йил июлида бўлиб ўтган XXV сессияси катта аҳамият касб этяпти. Прага сессияси 1990 йилгача мўлжалланган иқтисодий интеграциянинг комплекс программасини ишлаб чиқди. Бунда саноат ишлаб чиқаришини ҳозиргига нисбатан тахминан 5 процентдан зиёд кўпайтириш, жаҳонда энг юксак тараққий этган индустриал комплекс районини барпо этиш, В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган янги типдаги, олий формадаги халқаро муносабатларни янада ривожлантириш, жаҳон сиёсатига янада кўпроқ ҳал қилувчи таъсир кўрсатадиган кучни — бирлашган

Планетамизда

Япония. «Исикавадзима Харима» фирмаси заводида 3 минг тонна юк кўтарадиган сузувчи кран қурилди. Бу улкан кран кўприклар ва порт иншоотлари қурилишида қўлланилади. Суратда: янги кран синаб кўриляпти.

Жапан пресс — ТАСС фотоси.

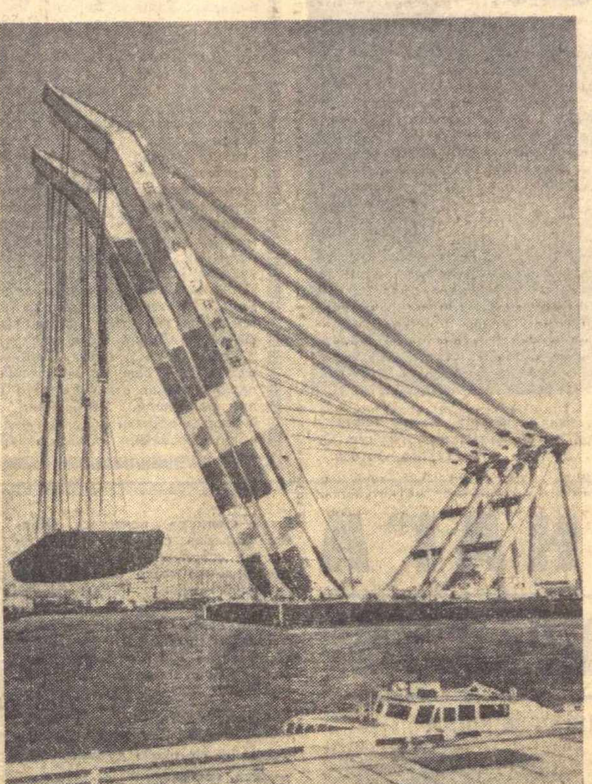

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ЮГОСЛАВИЯДА БЎЛИШИ

БЕЛГРАД, 29 май. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко бошчилигида Югославия Коммунистлар союзининг X съездида иштирок этаётган КПСС делегацияси кеча кечқурун Югославия Коммунистлар союзи Президиумининг аъзоси, Югославия Социалистик Федератив Республикаси Президиумининг аъзоси Э. Кардель билан учрашди.

Дўстона суҳбат чоғида ҳар иккала мамлакат ва партия ўртасидаги муносабатлар ва ҳамкорликни янада ривожлантириш тўғрисида, шунингдек, баъзибир актуал халқаро проблемалар хусусида фикрлашилди.

Суҳбатда ЮКС Президиумининг аъзоси, ЮСФР Президиумининг аъзоси Ц. Миятович, ЮКС Президиуми ижроия бюросининг аъзоси Ю. Билич, иттифоқ ижроия вечасининг аъзоси М. Бировлев иштирок этишди.

БЕЛГРАД, 29 май. (ТАСС). А. П. Кириленко бошчилигидаги КПСС делегацияси бугун Белграддаги Тито номли кемасозлик корхонасини бориб кўрди. Корхона маъмуриятида КПСС делегацияси аъзолари билан бўлиб ўтган суҳбат чоғида кемасозлик корхонасининг бош директори М. Ковчин шу беш йилликда Совет Иттифоқига Землечерпалка (дарёлар тубини тозаловчи) кемадан бошлаб, замонавий денгиз шатакчи кемаларигача ҳар хил 24 та кема етказиб берилади, деди. Бу кемаларнинг умумий қиймати 37,5 миллион доллар бўлади.

А. П. Кириленко ва делегация аъзолари корхонани қараб чиққан пайтда ишчилар билан, цех ва завод партия ташкилотлари раҳбарлари, инженер-техник ходимлар билан суҳбатлашдилар. Улар Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни самимий табрикладилар.

КПСС делегациясининг бошлиғи А. П. Кириленко корхона активлари билан қилган суҳбатида Совет—Югославия муносабатларининг ҳозирги аҳволига юксак баҳо берди. Совет Югославия дўстлигини ривожлантириш учун яхши истиқболлар борлигини таъкидлади. У ЮКС X съезди ишлари тўғрисидаги таассуротларини айтиб, Югославияда социализм қурилишини давом эттириш учун съезднинг муҳим аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди. А. П. Кириленко КПСС делегациясини самимий қабул қилганликлари учун миннатдорчилик билдирди. Бу — Югославия меҳнаткашларининг совет халқига нисбатан самимий ҳис-туйғуларини ифодалайди. КПСС делегацияси кемасозлик корхонаси коллективи намояндаларига эсдалик совға — афсонавий «Аврора» кемасининг металлдан ишланган барельефини тақдим этди.

ЎРТОҚ И. БРОЗ ТИТО КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

БЕЛГРАД, 29 май. (ТАСС). Югославия Коммунистлар союзининг раиси И. Броз Тито бугун бу ерда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко бошчилигида ЮКС X съездида қатнашаётган КПСС делегациясини қабул қилди.

Делегация бошлиғи КПСС Марказий Комитети номидан И. Броз Титога В. И. Ленин иш кабинетида тасвирланган картинани ЮКС X съездига совға қилиб топширди.

ЮКС раиси И. Броз Тито билан КПСС делегацияси аъзолари ўртасида бафуржа дўстона суҳбат бўлди.

Қабул маросимида ЮКС Президиумининг аъзоси, ЮСФР Президиумининг аъзоси Ц. Миятович, ЮКС Президиуми ижроия бюросининг аъзоси Б. Билич ва ЮСФРнинг СССРдаги элчиси М. Пешич ҳозир бўлдилар.

ПОРТУГАЛИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ АХБОРОТИ

ЛИССАБОН, (ТАСС). Португалия Ташқи ишлар министрлиги ахборот эълон қилди. Ахборотда мамлакат учун жуда муҳим бўлган ташқи сиёсат проблемаларини ҳал этиш планлари тўғрисида хабар берилади. Ташқи ишлар министрлигининг сиёсати, деб таъкидланади ахборотда, «қуролли кучлар ҳаракати» программаси билан муваққат ҳукумат программаси қоидаларига асосланади.

Ташқи ишлар министрлиги шу планга мувофиқ биринчи навбатда Африка территорияларида сулҳ тузиш тўғрисидаги музокараларни олиб бориш, Европадаги социалистик мамлакатлар билан, шу жумладан СССР билан дипломатия муносабатлари ўрнатиш, араб дунёси мамлакатлари билан муносабатларни нормаллаштириш, шунингдек Португалиянинг анъанавий алоқаларини мустаҳкамлаш билан боғлиқ масалаларни қараб чиқади, дейилади ахборотда.

ВИЗИТ ТУГАЛЛАНДИ

ДАМАШҚ, 29 май. (ТАСС махсус мухбири). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун бу ерда меҳмон бўлиб турган Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Ф. Пуйя билан учрашди.

Суҳбат иккала қардош социалистик давлат ўртасидаги муносабатлар учун хос бўлган самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Суҳбатда СССРнинг Суриядаги элчиси Н. А. Муҳитдинов ва Венгрия Халқ Республикасининг Суриядаги элчиси Я. Вереш иштирок этдилар.

* * *

ДАМАШҚ, 29 май. (ТАСС). Бугун шу ерда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Араб социалистик Уйғониш партияси Бош секретари. Сурия Араб Республикаси Президенти Ҳафиз Асад ўртасида якунловчи суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Шу куни Ҳ. Асад А. А. Громико шарафига зиёфат берди.

* * *

ДАМАШҚ, 29 май. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун Ватанига жўнаб кетди. У Сурия Араб Республикаси раҳбарлигининг таклифига биноан Дамашқда бўлган эди.

Араб социалистик Уйғониш партияси раҳбарлигининг аъзоси, САР бош министрининг ўринбосари, ташқи ишлар министри А. Ҳ. Ҳаддам, СССРнинг САРдаги элчиси Н. А. Муҳитдинов, шунингдек социалистик мамлакатларнинг Дамашқдаги элчилари А. А. Громикони Дамашқ аэропортида кузатиб қолдилар.

А. А. Громико Дамашқдан жўнаб кетиш олдидан берган баёнотида ўзининг Сурияга қилган сафарининг натижаларидан мамнун эканлигини билдирди.

У Сурия раҳбарлари билан учрашувлар ва суҳбатлар ғоят муваффақиятли ўтганлигини таъкидлади. Энг асосий масаланинг — Яқин Шарқдаги аҳвол тўғрисидаги ва жумладан, Сурия билан Исроил қўшинларини бир-биридан ажратиш тўғрисидаги масаланинг муҳокама қилиниши Совет Иттифоқи билан Сурия Араб Республикасининг позицияси бир хил эканлигини кўрсатди.

Совет Иттифоқи, деди А. А. Громико, Яқин Шарқдаги низони бартараф этиш масаласида ҳам, қўшинларни бир-биридан ажратиш масаласида ҳам Суриянинг тутган позициясини қўллаб-қувватлайди, бу позицияни фақат Суриянинг манфаатларигагина эмас, балки умуман Яқин Шарқда тинчлик ва хавфсизликни сақлаб қолиш манфаатларига ҳам мувофиқ бўлган адолатли позиция деб ҳисоблайди.

Сурия билан Совет Иттифоқи бу гал ҳам ўзаро дўстликни мустаҳкамлашга интилишларини билдирдилар, шу билан САР Президенти Ҳ. Асаднинг Совет Иттифоқига қилган охирги визити чоғида равшан ва ишонарли тарзда намойиш қилинган позицияларини таъкидладилар, деди А. А. Громико сўзининг охирида.

СОВЕТ — ИРОҚ БИТИМИ

БАҒДОД, 29 май. (ТАСС). Бу ерда СССР билан Ироқ ўртасида Шимолий Румайла нефть конининг учинчи навбатини қуриш тўғрисидаги битим имзоланди.

Совет—Ироқ ҳамкорлиги ўрнатилган йиллар ичида Шимолий Румайла нефть конларини ўзлаштириш жараёнида 32 қудуқ ишга туширилди. Булардан йилига салкам 18 миллион тонна нефть олинмоқда.

ФРАНЦИЯНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

ПАРИЖ, 29 май. (ТАСС). Франция президенти В. Жискар д' Эстэн бош министр Ж. Ширакнинг таклифига биноан, янги ҳукуматнинг министрларини тайинлади. Франциянинг ГФРдаги собиқ элчиси Жон Сованьярг ташқи ишлар министри қилиб, собиқ соғлиқни сақлаш ва социал таъминот министри Мишель Понятовский ички ишлар министри қилиб, Жак Суфле мудофаа министри қилиб, Жан-Пьер Фуркад экономика ва молия министри қилиб тайинланди.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ СЕССИЯСИДА

ПАРИЖ, 29 май. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгаши Президиумининг бу ерда ўтказилаётган сессияси ривожланаётган мамлакатлар халқларининг иқтисодий мустақиллик ва социал тараққиёт учун олиб бораётган кураши масалаларига катта эътибор бермоқда.

Халқаро вазиятдаги ижобий силжишлар, халқаро муносабатларни тинч-тотув яшаш принциплари асосида қайта қуриш, дунёдаги кескинликни юмшатиш жараёнини чуқурлаштириш ривожланаётган мамлакатлар халқларининг иқтисодий мустақиллик ва социал тараққиёт йўлидаги антиимпериалистик курашни кучайтириш учун қулай шарт-шароитларни яратиб беради, деди совет жамоатчилиги делегациясининг аъзоси профессор В. Л. Тягуненко ўз нутқида.

ЮНЕСКО бош директорининг вакили Ж. Коэто ва БМТнинг савдо-сотиқ ва ривожланиш конференцияси вакили Ж. П. Мартен ривожланаётган мамлакатларнинг иқтисодий мустақиллик ва социал тараққиёт йўлидаги курашида тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг муҳим ролини қайд қилиб ўтдилар.

Монголия делегациясининг бошлиғи, Монголия тинчлик ва дўстлик ташкилотлари федерациялари ижроия комитетининг раиси Н. Лувсанчултэм актуал халқаро масалаларга тўхталиб ўтди.

КПСС XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программасининг муваффақиятли амалга оширилиши жаҳон ривожининг бутун боришига жуда катта таъсир ўтказаётганлигини Монголия делегацияси таъкидлаб ўтди.

ИСРОИЛНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

ПАРИЖ, 29 май. (ТАСС). Узоқ давом этган 49 кунлик танглиндан кейин бош министр Ицхак Рабин бошчилигида Исроилнинг янги ҳукумати тузилди. Франс пресс агентлиги мухбирининг Қуддусдан берган хабарида айтилишича, Игал Аллон бош министр ўринбосари ва ташқи ишлар министри қилиб тайинланган. Шимон Перес мудофаа министри лавозимини олган. Ҳукумат уч партия вакилларидан иборат қилиб коалицион асосда тузилган, бу партияларнинг ҳаммаси Исроил парламентидаги 120 депутатлик ўрнидан 61 тасига эгадир. Уч министрлик лавозими ҳозирча бўш турибди.

Машъум ном чиқарган собиқ бош министр Голда Меир, мудофаа министри Моше Даян, ташқи ишлар министри Абба Эбан сингари сиёсий арбоблар янги кабинетга киритилмаганлиги эътиборни ўзига тортади.

Ҳукумат танглигини бартараф этиш бир ярим ойдан кўпроқ вақт чўзилганлигининг ўзи араб давлатларига нисбатан зўравонлик сиёсати концепцияси барбод бўлганлиги муносабати билан Тель-Авивнинг ҳукмрон юқори тўдаси орасида кескин ихтилофлар борлигини кўрсатиб турибди. Ҳукумат танглиги 11 апрель куни Голда Меир ҳукумати истеъфога чиққанидан кейин бошланди. Унинг сиёсати Яқин Шарқдаги танглинки тинч бартараф этиш йўлидаги ҳамма интилишларини барбод этишга қаратилган эди

НЬЮ-ЙОРКДАГИ УЧРАШУВЛАР

Нью-Йорк 29 май. (ТАСС). Бу ерда СССР Олий Совети Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси Б. Н. Пономарев бошчилигидаги СССР Олий Совети делегациясининг АҚШдаги савдо-саноат доиралари вакиллари билан учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда АҚШнинг энг катта бизнесменлари ҳозир бўлдилар.

Б. Н. Пономарев учрашувда ҳозир бўлганлар ҳузурида гапириб, ҳозиргача Совет—Америка иқтисодий муносабатларини йўлга қўйиш учун кўп иш қилинганлигини айтди. У КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бултур АҚШга визит қилган вақтда СССР кенг миқёсдаги иқтисодий муносабатларни ривожлантиришга тайёрлиги тўғрисида айтган гапни эслатиб ўтди. Совет Иттифоқи шу йўлни муттасил ўтказиб келмоқда.

Сиёсий иқлим яхши бўлган тақдирдагина иқтисодий ҳамкорликни муваффақиятли ривожлантириш мумкинлигини тажриба кўрсатиб турибди. Модомики, ҳозир Совет—Америка иқтисодий муносабатлари умуман ҳамма ижобий якунларга қарамай, кўнгилдагидек ривожланиб бормаётган экан, бунинг асосий сабаби иқтисодий сабаб эмас, деди Б. Н. Пономарев. Бунда гап, аввало, АҚШдаги муайян доиралар иқтисодий муносабатлар учун нормал савдо-сотиқ режимини йўлга қўйишни пайсалга солаётганлигидадир. Йўлдаги бу сунъий тўсиқ бартараф этилади, деб умид қиламиз.

«Женерал моторс корпорейшн» правлениесининг раиси Р. Герстенберг учрашувда ҳозир бўлган барча бизнесменлар номидан сўзлаган нутқида шу учрашувда бизнеснинг жуда кўп вакиллари қатнашаётганлигини қайд қилди. Бу эса улар СССР билан савдо-сотиқ муносабатларига зўр қизиқиш билан қараётганлигидан далолат беради.

«Интернэшнл харвестер» компаниясининг вице-президенти У. Каллагэн бундай деди: Мен Р. Герстенбергнинг Америка бизнесменлари Совет Иттифоқи билан муносабатларни ривожлантиришга катта эътибор бераётганликлари тўғрисидаги фикрига тўла-тўкис қўшиламан. Биз савдо-сотиқ икки томонлама жараён, шу сабабли бу йўлда ҳеч қандай тўсиқ ва тўғоноқлар бўлмаслиги лозим, деган фикрга қўшиламиз, деди у.

Америка — Совет савдо-иқтисодий кенгашининг президенти Г. Скотт Америка—Совет савдосини зўр бериб ривожлантириш лозимлигига ишончим комил, деб таъкидлади.

Бу ерда СССР Олий Совети делегацияси бир қанча аъзоларининг «Чейз манхэттен бэнк» банки правлениесининг раиси Д. Рокфеллер билан учрашуви ҳам бўлиб ўтди. Суҳбатда Совет—Америка алоқаларини жамоатчилик йўли билан, жумладан, СССР ва АҚШда мунтазам равишда ўтказиб келинаётган Дартмут конференциялари доирасида янада ривожлантириш истиқболлари тилга олинди.

СССРнинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили Я. А. Малик Б. Н. Пономарев бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси шарафига қабул маросими ўтказди.

ЗОЛТАН КОМОЧИН ВАФОТ ЭТДИ

БУДАПЕШТ, 29 май. (ТАСС). МТИ агентлиги хабар беради: Венгрия ишчилар синфи иши учун атоқли курашчи, халқаро коммунистик ҳаракатнинг таниқли арбоби, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Золтан Комочин узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг кеча Будапештда вафот этди.

Золтан Комочин 1 июнда ишчилар ҳаракати курашчилари Пантеонида дафн этилади.

ПЕНТАГОН «ТОПИЛМАСИ»

ФЕЛЬЕТОН

Яқинда АҚШ мудофаа министрлиги Жанубий Вьетнамга «ёрдам» учун конгрессдан 1,6 миллиард доллар миқдорида маблағ сўради. Конгресс бу маблағни бироз қисқартирди. Бироқ, Пентагон хафа бўлиш ўрнига 266 миллион доллар пул «топганини», Сайгонни қўллаб-қувватлаш учун атиги шу пул етмай турганини маълум қилди.

Пентагон бу пулни қаердан топиб олди, дерсиз? Бундан бир неча ҳафта илгари икки фаррош аёл Пентагон биносининг подвалини супуриб-сидирмоқчи бўлиб ишга киришишди. Мудофаа министрлигига яқиндагина келган улардан бири супурги ва латта-путталар турадиган ҳужрани очиб ҳайратдан лол бўлиб қолди. Иш буюмлари ўрнида яхшилаб тахланган 100 долларлик даста-даста пул турарди.

— Генриетта, — деди у Пентагонда анчадан бери ишлаётган шеригига. — Ҳужрада на супурги ва на латта бор. Бу ерда фақат пул сақланаркан. Биз энди нима билан ишлаймиз?!

Генриетта яқинроқ келиб ҳужрага қаради:

— Вой жин ургурей, гапинг ростга ўхшайди. Биздан полларни супуришимизни, мебелларнинг чангини артишимизни талаб қилишади-ю, ҳеч қанақа хўжалик асбоблари беришмайди. Бошлиғимизга шикоят қилиш керак!

Орадан сал ўтмай фаррошлар бошлиғи подвалга тушди. Ҳужрага кўз югуртириб, жаҳлидан кўкариб кетди.

— Бу ҳужралар фақат супурги ва латта сақлаш учунгина ажратилган деб ҳарбийларга минг бор айтдим! Навбатчи офицерининг ўзи бир келиб кўрсин.

Шундай қилиб, ўша кечаси навбатчилик қилаётган полковникни подвалга чақиришди. У пулларни кўриб, кўзларига ишонмади.

— Сизнингча бу ерда қанча пул бўлиши мумкин? — деб сўради у.

— 266 миллионга яқин бўлса керак, — деди Генриетта. — Лекин биз супурги билан латтани қаердан оламиз.

Полковник унинг саволини жавобсиз қолдириб, телефонга чопди.

— Генерал, фаррошлар ҳозиргина супурги ва латта-путталар қўйиладиган ҳужрадан 266 миллион доллар топиб олишибди.

Генералнинг фиғони чиқди:

— Қандайдир арзимаган 266 миллион учун ярим кечада уйимга телефон қилиб, мени уйғотишга қандай журъат этдингиз? — деди у ғазабланиб. — Пулни топилмалар столига топширинг.

— Эшитаман, сэр! — дея жавоб қилди навбатчи полковник.

Эртасига топилмалар столини бошқараётган офицер Пентагонда ҳамманинг кўзига кўринадиган жойга қуйидаги мазмундаги эълонни осиб қўйди: «Яп-янги юз долларлик пулдан 266 миллион сўмни йўқотганлар дарҳол топилмалар столига мурожаат қилишлари сўралади. Агар бир ҳафта давомида пул эгасининг дараги чиқмаса 266 миллион долларни ёрдам тариқасида Сайгон маъмуриятига беришга тўғри келади».

Гарчи Пентагонда минглаб ходим хизмат қилаётган бўлса ҳам, улардан бирортаси пул йўқотганлиги ҳақида хабар бермади. Бу эса ҳарбий маҳкамада жиддий мунозараларга сабаб бўлди. Хуллас, пулнинг эгаси топилмагач, 266 миллион долларни Сайгонга кетаётиб Вашингтонга тушиб ўтган жанубий вьетнамлик олтита курсантдан бериб юборишди.

Супурги ва латталар сақланадиган ҳужрадан пул топилганлигидан Пентагон олий раҳбарлигининг жазаваси тутиб кетди. Мудофаа министри ҳарбий идоранинг ҳамма ходимларига тегишли кўрсатма берди. Унда таъкидланишича, «Бундан буён молия ҳужжатларида қайд қилинмаган пулларни супурги ва латталар ҳужрасида сақлаш қатъиян ман этилади. Келгусида бу ҳужралар фақат фаррошларнинг буюмлари сақланадиган хона сифатида фойдаланилиши керак. Энг муҳими шундаки, мен мудофаа министри сифатида Пентагон биносининг ифлос ва чанг бўлишини асло ёқтирмайман».

Арт БУХВАЛЬД.

катта оилани мустаҳкамлаш кўзда тутилмоқда. Бу — 1973 йил июлида социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялар раҳбарларининг Қримдаги учрашиш якунларида яққол ифодаланди.

КПСС В. И. Ленин таълимоти асосида социалистик мамлакатларнинг шаклан миллий ва мазмунан социалистик маданиятларининг яқинлиги ва бирлиги учун ҳам курашмоқда. Бу қардош халқлар ўзаро маънавий бойлигини оширмоқда. Бунда социалистик мамлакатлар олимларининг, маданият ва санъат вакилларининг учрашувлари, конференция ва кенгашлари яхши натижа беряпти, ижодий зиёлилар ҳамкорлиги мустаҳкамланяпти.

Капитализм билан бўлган мусобақада ва курашда янги марраларга эришиляпти. Социалистик лагерь мамлакатлари студент ёшларини коммунистик руҳда тарбиялаш юзасидан ҳам коллектив иш олиб борилмоқда. 1972 йилдан буён «Ҳозирги олий мактаб» деган янги журнал нашр этилмоқда. Социалистик мамлакатлар халқ оммасининг моддий турмуш даражаси тобора юксалмоқда. В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, «Социализмнинг намуна кўрсатиш кучи» кўпроқ намоён бўлмоқда, коммунизмнинг аҳамияти амалда намуна қилиб кўрсатилмоқда.

* * *

Социалистик давлатларнинг ижтимоий, ғоявий-сиёсий ва ҳарбий ҳамкорлиги ҳам тобора мустаҳкамланмоқда. Марксизм-ленинизмнинг, социализм қуришнинг умумий қонуниятларини ҳар бир социалистик давлатнинг иқтисодий ва миллий шарт-шароитларига қараб тўла ва ижодий тадбиқ эта бориш натижасида шу мамлакатлар ҳаётидаги тафовутлар тугатилиб бормоқда. Уларнинг ижтимоий-сиёсий бирлигига эришиш ишлари ривожланмоқда ва амалга ошмоқда. Идеология соҳасида ҳамкорлик мустаҳкамланмоқда. К. Маркс айтганидек, тинчлик ва меҳнат ҳар бир социалистик халқнинг халқаро ва ҳукмрон принципи бўладиган пайт қарор топмоқда.

Социализм ва коммунизм қурилиши халқаро курашнинг энг муҳим қисмидир. Бу қурилиш учун тинч шарт-шароитнинг бўлиши ҳамма социалистик мамлакатлар учун зарур. Қардош социалистик мамлакатлар ва уларнинг марксчи-ленинчи партиялари ленинча ташқи сиёсат принципларига, унинг синфий, социалистик, интернационал характерига таяниб ва амал қилиб келмоқдалар. Коммунистик ва ишчи партиялар социализмни ҳимоя қилишни ўзларининг интернационал бурчи деб билиб, амалда шу позицияда иш кўрмоқдалар.

КПСС XXIV съезди ва партиямиз Марказий Комитети пленумларининг ҳужжатлари, қарорлари, айниқса партия XXIV съездининг Тинчлик программаси муваффақиятли амалга оширилаётганлиги натижасида халқаро кучлар тинчлик ва социализм фойдасига жиддий ўзгарди ва ўзгармоқда. Инсониятни янги урушлар хавфидан ҳалос қиладиган, халқларга чинакам тинч қурилиш имконини берадиган марралар яқинлашмоқда. Бу ҳол КПСС, унинг Сиёсий бюроси, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев ташаббуси билан, Л. И. Брежневнинг АҚШ, ГФР, Франция, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатларга сафарлари ва у ерларда муҳим ҳужжатларнинг қабул қилиниши билан, СССР ҳамда АҚШ, Франция, ГФР ва бошқа капиталистик давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланишида, Вьетнамда урушнинг тўхтатилишида, Яқин Шарқда адолатли ва мустаҳкам тинчлик учун, Осиёда ҳам, Европада ҳам тинчлик ва хавфсизлик системасини вужудга келтириш учун социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг актив ҳаракатида ва бошқа муҳим тадбирларда яққол акс этмоқда.

Буларнинг ҳаммаси жаҳон жамоатчилиги томонидан халқаро муносабатларда конфронтациядан ҳамкорликка бурилиш деб юксак баҳоланмоқда. КПСС, қардош компартиялар бу ижобий халқаро тенденцияни мустаҳкамлаш учун, Европада хавфсизлик системасини вужудга келтириш учун, бу соҳадаги кенгашларнинг муваффақияти учун, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг позициясини янада мустаҳкамлаш учун, шу билан бирга социалистик ҳамдўстликнинг халқаро ишчилар ҳаракати ва унинг коммунистик авангарди билан, халқларнинг озодлик, антиимпериалистик курашлари билан алоқаларини яқинлаштириш ва бирлаштириш учун курашмоқдалар.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг сиёсий-ҳарбий бирлигини мустаҳкамлашда мудофаа ва тинчлик мақсадларида 1955 йилда тузилган Варшава шартномаси катта роль ўйнамоқда. У социалистик мамлакатлар мудофаасини таъминлаш, шу мамлакатлар армияларининг куч-қудратини ошириш тадбирларини кўрмоқда. Социализмни ҳимоя қилиш — муқаддас интернационал бурч эканлиги амалда исботланди. Социалистик ҳамдўстлик ўз тайёргарлиги ва ҳушёрлигини, қобилияти ва маҳоратини тобора оширмоқда.

Буржуа идеологлари ва сиёсатчилари (АҚШдан — Р. Танд, Д. Белл, К. Смит, К. Боулдинг, Уитворт, Англиядан — А. Адамс, ГФРдан — Бендер, Франциядан — Р. Арон, А. Турен ва шу кабилар) СССР ва барча социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ютуқларини ғазаб ва алам билан тан олишга мажбур бўлсалар-да, социалистик система ичидаги ўзаро дўстона алоқаларни, бу мамлакатлар ички ва ташқи сиёсатини бутунлай бузиб кўрсатиб, улар ҳамкорлигини ичдан бузишга, ошкора антисоветизм формасидаги қўпорувчилик тактикаси — миллатчилик кайфиятини туғдириш ва кучайтиришга уринадилар, социализм қуришнинг умумий қонуниятларини инкор қиладилар. Бу сохтакорлик ва фолбинликлар марксчи-ленинчилар, тараққийпарвар кучлар ва турмушнинг ўзи томонидан чипакка чиқарилмоқда. Шунга қарамай, буржуа мадДоҳлари бундай сафсаталарни тўхтатмаётирлар, уларга ўнг ва «сўл» ревизионистлар, шовинизм, антисоветизм йўлига ўтган, чуқур сиёсий кризисга дучор бўлган маочилар, ўз социалистик мамлакатларини ташлаб кетган хоинлар, сионистик ташкилотларнинг бошлиқлари жўр бўлмоқдалар.

Маочилар жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг ютуқларидан ва халқаро кескинликнинг юмшашидан ташвишланиб, ҳамдўстликка қарши чиқмоқдалар, жаҳон социалистик системасининг ҳал қилувчи ролини, жаҳон социализми асосий ва бош революцион куч эканини инкор этишгача, унинг доирасида революцион ютуқларни ҳимоя қилиш зарурияти йўқ деб даъво қилишгача бориб етмоқдалар. Улар ягона революцион куч деб фақат миллий-озодлик ҳаракатини кўрсатиб, уни жаҳон социалистик системасига қарши қўймоқдалар. Бундай бўҳтонлар, уйдирмалар КПСС ва қардош марксчи-ленинчи партиялар томонидан қадам-бақадам фош этилмоқда.

* * *

Биз В. И. Ленин башорат қилган ва коммунистик партиямиз доимо ғалабаси ва тантанаси учун курашиб келган социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ҳамкорлигининг янги босқичидамиз. Жаҳон социалистик системаси тобора ривожланиб бораётган ёш организмдир. Эндиликда жаҳон социалистик системаси ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, инсоният ижтимоий тараққиёти авангарди, халқлар умидининг рамзи ва келажак бахт-саодатининг гаровидир. Жаҳон социализмининг ҳозирги босқичи ҳамкорликнинг янги шартларини тақозо этмоқда, бутун жаҳон миқёсида қардош мамлакатлар ва халқларнинг тобора бирлашиш тенденциясини кучайтирмоқда. Ҳамкорликнинг мустаҳкамланиши социалистик давлатларни дунёда иқтисодий жиҳатдан энг қудратли зонага айлантиради. Уларнинг халқаро меҳнат тақсимотида актив қатнашиш қобилиятини оширади. «Жаҳон социалистик системасининг тажрибаси, — дейилади КПСС Программасида, — капитализмдан ажралиб чиқувчи мамлакатларнинг энг мустаҳкам иттифоқи зарурлигини, уларнинг кучғайратини социализм ва коммунизм қуришга бирлаштириш зарурлигини тасдиқлади».

Буларнинг ҳаммаси социализмнинг капитализмдан беқиёс афзалликларини, келажак социализмники эканлигини, бутун дунёда капитализм ҳалокати ва социализм тантанаси муқаррарлигини кўрсатмоқда. Жаҳон социалистик системасини бундан буён ҳам мустаҳкамлаш, В. И. Ленин таълимотига ва ишига содиқ бўлган ҳар бир кишининг олий бурчи бўлиб қолмоқда.

З. НУРИДДИНОВ,
профессор.

Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат боғи Тошкентнинг сўлим масканларидан ҳисобланади. Бу ер ҳамма вақт гавжум. Суратда: кўлда сайр. А. Тўраев фотоси.

Бизнинг календарь

РУС ЎРМОНИ КУЙЧИСИ

ЛЕОНИД ЛЕОНОВ — 75 ЁШДА

Леонид Леонов ижодини тарихнинг буюк бурилиш нуқтаси — Октябрь революцияси арафасида бошлаган совет ёзувчиларидан биридир. Ўзининг биринчи йирик асари — «Бўрсиқлар» (1924) романида Леонов гражданлар уруши йилларининг воқеаларига мурожаат қилади. Унда Совет ҳокимиятидан норози бўлган кулоклар қўзғолони, уларнинг ўрмонларга кўчиб кетиши ва у ерда бўрсиқлардай ўтроқлашиб яшаб қолиши ҳақида ҳикоя қилинади. Кўтарилган масаланинг жиддийлиги ва характерлар мазмунининг чуқурлиги жиҳатидан бу роман Шолоховнинг «Тинч Дон»идек машҳур полотнолар қаторида туради. Бу асардан кейин орадан уч йил ўтиб, адибнинг «Ўғри» (1930 йил) романи дунёга келди. Унда ҳам автор китобхонлар учун тамомила янги ҳаёт материалини, янги қаҳрамонни топиб кўрсатди.

30-йилларда совет адабиёти мамлакатда авж олган қурилишларни ўзининг етакчи мавзуи қилиб белгилади. Леоновнинг бу йилларда яратган «Асалари уяси», «Скутарёвский», «Океанга йўл» романлари ҳам шу қурилишлар пафоси билан суғорилган.

Леоновнинг энг машҳур романи «Рус ўрмони» (1953 йил) ҳозирги кунларимизга келиб янада актуал асарга айланди. Леонов ўрмонларни «Яшил дўстлар» деб таърифлаган эди. Бугун мана шу яшил дўстларимиз тақдирига оид проблема кун тартибидаги муҳим масалага айланди. Фақат ўрмонлар эмас, балки бутун табиат — тупроқдан тортиб океангача, ер шарини ўраб турган атмосфера қатламини, бизнинг кўз ўнгимизда фақат айрим олимларни эмас, балки бутун-бутун халқларни, жамиики инсониятни ҳаяжонлантираётган масала бўлиб қолди.

«Рус ўрмони» муаллифининг хизмати шундаки, у мамлакат жамоатчилиги диққатини ўрмон бойликларидан оқилона, авайлаб фойдаланиш, уларни келажак авлодларга сақлаб қолиш масаласига қаратади. Бу масала адиб учун шунчаки адабий-китобий гап эмас, балки чуқур ҳаётий масаладир. Шунинг учун Леонов ўрмон хўжалиги ходимлари, табиат посбонлари билан яқиндан ҳамкорлик ўрнатган.

Бироқ, «Рус ўрмони» кундалик турмуш, хўжалик масалалари бўйича қўлланма эмас. Бу асар энг аввало муҳим социал-психологик ҳодисалар ва катта умумлашма даражасидаги характерларни ўзида гавдалантирган бадиий полотнодир. Ўрмоншунос олим Иван Вихров ва унинг ғаразгўй мухолифи профессор Грацианскийлар ўртасидаги кураш неча ўн йиллардан буён давом этиб келади. Вихров ўрмонлардан оқилона фойдаланиш фикрини илгари суради. Унинг эътиқодича, дарахтларни кесиш ўстирилаётган ниҳолларнинг сонидан ошиб кетмаслиги керак. Биз аждодларимиздан қанча ўрмонларни олган бўлсак, авлодларимизга ундан кам қолдирмаслик керак, — дейди Вихров. У ўз ғояларини фақат тарғиб қилибгина қолмайди, балки бир жангчи сифатида ўрмонларни ваҳшиёна қириб юборишга қарши қаттиқ курашади.

Грацианский-чи? Уни рус ўрмонининг келажагига лоқайд қарайди, дейишнинг ўзи кифоя қилмайди. Йўқ, у ўрмонларни таг-туги билан кесиб юборишга тайёр кимса. У Вихров қалбини яралаш учун деярли барча воситаларни — гумбурлаган ибораларни, асрнинг илғор ғоялари номидан унга дўқ-дагдага қилиш, таҳдид ва пўписаларни ишга солади.

Вихров авлодлар ўртасидаги меросхўрлик, оталарнинг келажак олдидаги масъулияти тўғрисидаги фикрларни роман давомида тез-тез такрорлайди. Вихров ва Грацианскийлар ўртасидаги кураш ҳам аслида ёш авлод учун курашдан иборатдир.

Максим Горький ўз пайтида Леоновни улуғ рус адабиётининг илғор анъаналарини давом эттираётган улкан ёзувчи деб таърифлаган эди. «Рус ўрмони» романи билан Леонов бу башоратнинг ҳаққонийлигини яна бир марта кўрсатди. Рус адабиётининг улуғ тажрибаларига меросхўрлик ёзувчи учун нақадар катта аҳамиятга эга бўлганлиги Леоновнинг Грибоедов, Лев Толстой,

Достоевский, Чехов ҳақидаги мақолаларида ҳам яққол кўриниб турибди.

Улкан ижтимоий арбоб, СССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси Леонид Леонов ижоди ҳозирги кун рус совет адабиётининг ёрқин, ўзига хос ҳодисасидир.

Михаил ЛОБАНОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТУЙХАТ

МУЗИКАГА БАҒИШЛАНГАН УМР

Я. ШЕРФЕДИНОВ — 80 ЁШДА

Бугун кенг жамоатчилик республикамизнинг кекса композитори Яҳё Шерфединович Шерфединов туғилган куннинг 80 йиллигини нишонлайди. У кўпмиллатли совет санъатининг тараққиётига қимматли улуш қўшди, ҳамкасб дўстлари билан ҳамкорликда қрим-татар профессионал музика санъати пойдеворини қўйди.

Яҳё Шерфединов 1894 йилда Феодосия шаҳрида, камбағал деҳқон оиласида дунёга келди, болалигида бойлар эшигида хизматкор бўлди.

Шерфединов болалигидан рассомчилик ва музикага қизиқди. 12 ёшида Ленинградга бориб ўқишга кирди. Бироқ ўтмишда камбағал оиладан чиққан кишилар учун ўқиш ва санъат билан шуғулланиш осон эмас эди. Шу сабабли Яҳё мактабни тарк этиб, ўз юртига қайтади, мактабларда муаллимлик қилади, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларига музикадан дарс беради. Октябрь революцияси унга бахт берди.

Я. Шерфединов иштирок этган ҳаваскорлик концертларидан бирига Қримда дам олаётган Москва консерваториясининг бир гуруҳ профессорлари меҳмон бўлиб келишади. Мутахассислар бу ёш скрипкачининг истеъдодини сезиб қолишади ва уни Москвага ўқишга юборишади. Бу ерда Шерфединов педагоглик-инструкторлик билим юртини туғаллайди, сўнг Москва консерваториясининг композиторлик факультетига қабул қилинади.

1931 йилда Я. Шерфединов яна Қримга қайтиб, Симферополь радиокомитетининг музика бўлимини бошқаради. Шу пайтдан бошлаб унинг ижодий ва ижтимоий музикавий фаолияти бошланади.

1941 йилнинг октябрь ойида Тошкентга кўчиб келди. Ўша дамлардан бошлаб у ўзининг бутун ҳаёти ва ижодий фаолиятини мана шу ўлка билан боғлади.

Ўзининг 50 йилдан зиёдроқ давр мобайнидаги ижодий фаолияти даврида истеъдодли композитор кўпгина музика асарлари яратди. Унинг Ф. Оқил шеърига ёзган «Янгиер» кантатаси, «Колхоз ёшлари» сюитаси салмоқли музика асарлари ҳисобланади. Я. Шерфединов театр соҳасида ҳам самарали хизмат қилди. Ёзувчи Ю. Болатнинг «Алим» пьесасига музика ёзди. Шу авторнинг босқинчилар томонидан ўғирланган гўзал татар қизи Арзи ҳақидаги афсонавий пьесасига ҳам куй басталади. Я. Шерфединов атоқли ўзбек композитори Тўхтасин Жалилов билан биргаликда Комил Яшиннинг «Нурхон» драмасига ҳам музика яратди.

У, халқчил, оҳангдорлиги билан кўнгилларни забт этувчи бир қатор қўшиқлар ҳам яратди. Улардан кўпчилиги Ўзбекистон Давлат филармонияси «Хайтарма» музикали ансамбли репертуаридан мустаҳкам ўрин олган. Унинг қўшиқлари республика радиоси ва телевидениеси орқали ҳам тез-тез эшиттириб турилади.

Композитор сўнгги йилларда халқ куйлари ва қўшиқларини тўплаш ҳамда нашр этиш соҳасида ҳам қизғин меҳнат қилмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз Я. Шерфединовнинг ижодий ва ижтимоий хизматларини юксак баҳолади. У Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби деган фахрий унвонга сазовор бўлди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Биз таниқли композитор Я. Шерфединовни муборак ёш билан қутлаб, унга янги-янги ижодий ютуқлар тилаймиз. Унинг музикавий истеъдоди, ёшларга хос сўнмас ижодий ғайрати ҳамиша барқ уриб турсин. Санъатимиз хазинасига янги ажойиб музика асарлари тортиқ қилаверсин.

В. ЗУДОВ,
Санъатшунослик кандидати, Ўзбекистон Композиторлари союзи правлениесининг масъул котиби.

спорт

ВЕЛОПОЙГА. Минскда кўп кунлик велосипед пойгаси бўйича мамлакат чемпионати старт олди. Мусобақада кўпгина командалар қатори республикамиз «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти вакиллари ҳам иштирок этишмоқда. Куч синашувда велосипедчиларимиздан А. Дикусар, А. Юдин ва бошқалар қатнашадилар.

ШАХМАТ. Жаҳон тожи учун даъвогарларнинг ярим финал учрашувида 7-партия ўйналди. Шуль—Александрия баҳси 37-юришда тугади. Александриянинг қўли яна баланд келди. Умумий ҳисоб 5:2 бўлиб, унинг ғалабасига яна ярим очко кифоя, холос.

ФУТБОЛ. Жаҳон чемпионатига ҳозирлик кўраётган Бразилия футболчилари Европада дастлабки учрашув ўтказишди. ГФРнинг Жанубий-шарқ вилояти терма командаси билан ўйинда чемпионлар 3:2 ҳисобида ғалаба қилдилар. Бразилиялик Ривелино 2 та, Валдемиро бир тўп киритдилар.

Мамлакат кубогининг чорак финал ўйинлари илгари хабар қилинганидек, 5 июнда эмас, балки 14 июнда ўтказиладиган бўлди.

ГИМНАСТИКА. Минскда нафис гимнастика бўйича мамлакат чемпионати давом этмоқда. Мусобақада иттифоқчи республикалардан 100 га яқин спортчи иштирок этяпти. Халқа билан машқ бажаришда жаҳон чемпиони Г. Шугурова билан Н. Крашенинникова ўзаро баҳслашдилар. Ҳозирча чемпион 0.2 балл ҳисобида орқада бормоқда.

СУВ ТЎПИ. Тошкентдаги «Текстильщик» стадиони сув ҳавзасида республика чемпионати бўлди. Охирги учрашувда «Меҳнат» командасини 7:5 ҳисобида ютган «Буревестник» жамияти вакиллари чемпион номига сазовор бўлишди. Учинчи ўрин «Локомотив» командасига берилди.

КАРОМАТЛАРГА ЎРИН ЙЎҚ

Шахмат

Жаҳон шахмат олимпиадаларининг ўн саккизинчиси Швейцариянинг хушманзара шаҳарларидан бири — Луганода ўтказилган эди. Бу ерда беш қитъанинг 53 мамлакатидан келган 300 дан ортиқ кучли шахматчилар ўзаро баҳслашдилар. Совет шахматчилари ўйнаётган жой доимо гавжум, «жанг» зўрайган сари у ёқ-бу ёққа ўтишнинг ҳам иложи қолмасди. Т. Петросян, Б. Спасский, В. Корчной, Е. Геллер, В. Смислов, Л. Полугаевский сингари забардаст гроссмейстерлар олишувидан мухлислар кўз узмасди.

Совет терма командасининг асосий составида жаҳон чемпиони Петросян, унинг бўлғуси рақиби Спасский, финал матчининг иштирокчиси Корчной, ярим финалчи Геллер ўйнардилар. Айниқса Петросян билан Спасский бир-бирларининг ўйинидан кўз-қулоқ бўлиб турардилар. Келгуси йили тож учун бўладиган «жанг»да ҳар қандай маълумот ҳам қўл келиши мумкин-да.

Яна бир неча кундан кейин Франциянинг Ницца шаҳрида XXI жаҳон шахмат олимпиадаси бошланади. Халқаро шахмат федерацияси — ФИДЕ ўзининг бундан роса 50 йил муқаддам шу ерда тузилганлигини нишонлаш мақсадида юбилей олимпиадасини Францияда ўтказишга қарор қилди. 1952 йилдан бери ўтказилаётган ўн бир олимпиаданинг ҳаммасида ғолиб чиққан совет шахматчилари олтин кубок ва олтин медалларга қўшимча равишда таъсис этилган юбилей нишонларини ҳам олишга қаттиқ бел боғлаб турибдилар. Терма командамиз составидаги ўзгариш асосан бир киши ҳисобига бўлди. Бу Анатолий Карповдир.

Бундан олдинги XX олимпиадада унинг истеъдоди ёрқин намоён бўлган эди. Энди эса совет шахматчиларининг пешқадами сифатида у биринчи тахтада ўйнаса керак. Виктор Корчной унинг ёнгинасидан жой олар. Балки ўрин алмаштирар, ҳуқуқлари тенг-ку, ахир. Олти йил муқаддам Петросян билан Спасский қандай аҳволга тушган бўлсалар, энди Корчной билан Карпов ҳам бир-биридан ўшандай бохабар туришлари аниқ.

Хўш, бу икки вакилимиз жаҳон биринчилиги учун ўтадиган даъвогарларнинг якунловчи баҳсига қандай йўлланма олдилар?

Одессада воқеалар сира кутилмаган тарзда ривожланиб борди. Дастлабки учрашувдаёқ ҳисобнинг очилиши ўта кескинликдан нишона эди. Собиқ жаҳон чемпиони Петросян жангга бошқача шайланган рақибининг «ҳамлалари»ни бартараф этаолди. Иккинчи ўйинни дуранг қилиб, ўзини тоблаб олмоқчи бўлди. Навбатдагисида фаоллик ундан бўлишини пойлаган мухлислар яна ҳайронликда қолдилар: бундай қилиш ўрнига Петросян ҳимояланиш йўли билан кези келганда қарши ҳужумга ўтмоқчи бўлди. Еттинчи юришда бир пиёдани олди-ю, боши ҳужумдан чиқмай қолди. Корчной учрашув тақдирини нафис йўллар билан бир ёқлик қилиб, икки очко ўзиб кетди. Амалда олишувнинг охири кўриниб қолгандай эди. Лекин бор кучини тўплаб «жангга» кирган Петросян ажойиб услубда «қарзлари»дан биттасини узишга, мухлисларда ишонч туйғуси пайдо қилишга муваффақ бўлди. Лекин бу узоққа бормади: бешинчи партия яна Корчнойнинг ишонарли ғалабаси билан тугади.

Петросян олтинчи ўйинга келолмади — бетоблиги зўрайди. У матчни бой берган деб топилди. Мусобақа низомига кўра иштирокчиларга учинчи танаффус берилмайди. Матч ҳисобига қараб, Корчной рақибидан шунчалик зўр экан-да, деган хулосага келиш унчалик тўғри бўлмайди. Аслида гап шундаки, матч пайтида Корчной ҳар жиҳатдан: жисмоний ва асабий ҳолатлари, назарий ҳамда амалий шайлиги бўйича рақибидан яққол устунлиги билинди. Бўлмаса кураш беш ўйиндаёқ тугармиди?!

— Борди-ю, Борис Спасскийнинг ижодий портрети чизиладиган бўлса, — дейишган эди мутахассислар Ленинграддаги матч бошланиши арафасида, — аввало унинг шахматдаги универсал услубини таъкидлаб ўтиш даркор. У энг хилма-хил вазиятларни ишга солишдан тап тортмайди. Ўйинда янгича тактика қўллашга усталиги Спасскийга кураш усулини ўзгартиб туриш имконини беради. Анатолий Карповнинг бошқача фазилатларини тилга олган ҳолда, унинг янгича усуллар бобидаги билими мавқеига яраша эмас, дейишарди. Қаттиқ янглишган эканлар. Ҳар бир рақибга мувофиқланиш санъати чинакам шахмат «жангчиси»га хос фазилат эканини бир вақтлар Спасский кўрсатган бўлса, бу борада Карпов ҳам ноёб талантини кўз-кўз қилиб қўйди. Биринчи партияда енгилган Карпов, иккинчисида қоралар билан Каро-Канн ҳимоя усулини танлади. Ахир, юриб ўрганган кўчаси қолиб, нотаниш йўлга бурилиш осон дейсизми.

Биз бу ерда матчда ўйналган барча партияларга тўхталиб ўтирмаймиз. Уларнинг ҳар бирида рўй берган воқеалар бир дафтарга ҳам сиғмайди. Хуллас, олишувни мағлубиятдан бошлаган ёш гроссмейстер учинчи ўйинда мувозанатни тиклашга, олтинчисида ўзиб кетишга, тўққизинчисида мавқеини янада мустаҳкамлаб олишга ва ниҳоят ўн биринчисида матчга нуқта қўйишга муваффақ бўлди: 4:1 ҳисобида забардаст рақибидан устун келди.

Бу асосан ўйинда янгича усулларни билиб танлаш, вақтида қарши ҳужумга ўтиш, эндшпиллардаги юксак ва нафис маҳорат, қолаверса, вужудга келувчи вазиятларни аниқ чамалаш-у, улар устида тезкорлик билан мулоҳаза ва ҳисоб юритиш натижасида амалга ошди.

Анатолий Карпов ўз ғалабасини рақибининг шу тобда «жанг»га унчалик шай эмаслиги билан ҳам боғлаб, хулқ-одобини яна бир карра кенг жамоатчилик ҳукмига ҳавола қилди. В. Корчной билан А. Карпов бир-бирига «тик» боқишига ҳали фурсат бор. Яқин орада улар ёнма-ён ўтириб, Францияда навбатдаги ғалабамизга биргаликда ҳисса қўшадилар. Ҳозир унга биргаликда тайёрланишяпти. 16 сентябрда бошланадиган финал нима бўлишини чамалаш — ҳар бир шахмат шайдосининг ўз иши, олдиндан бир нима дейиш қийин. Кароматларга ҳам ўрин йўқ!

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шарҳловчиси.

ИЮНЬ ОБ-ҲАВОСИ

Май ойида об-ҳаво нисбатан иссиқ келди. Учинчи ўн кунликда ҳарорат кўтарилиб, республиканинг баъзи районларида симоб устуни 34-39, жанубда 40-41 даражани кўрсатди.

Ёзнинг дастлабки ойи — июнда об-ҳаво қандай бўлади? Маълумотларга қараганда учинчи ва бешинчи 5 кунликда ҳарорат кўтарилади. Бу даврда кечалари 20, кундузлари 33-38, Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё областларида эса 39-41 даражагача иссиқ бўлади. Биринчи ва тўртинчи беш кунликда ҳавонинг бироз салқин бўлиши кутиляпти. Ҳарорат кечалари 10-15, кундузлари 24-29 даража бўлади. Ўртача ойлик ҳарорат Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Бухоро областининг яйловларида нормага яқин бўлиб, бошқа территорияларда нормадан 1-1,5 даража ортиқ бўлиши мумкин.

Умуман ой давомида ҳавонинг кам булутли келиши кутилади. Ой боши ва охирида Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Бухоро областининг яйловларида қисқа муддатли ёмғир ёғади. Фарғона водийсида эса момақалдироқ бўлиши ҳам кутиляпти. Шимолий-ғарб ва Ғарб томондан секундига 12-17 метр тезликда шамол эсади. Ойлик намгарчилик миқдори 1-8 миллиметрдан ошмайди.

У. ТИМОШЕНКО,
САРНИГМИнинг синоптик катта инженери.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.15 Қувноқлар даврасида. 18.45 — «Ахборот». 19.00 — «ЗЕҲН» (такрорий кўрсатув). 21.25 — «Ахборот». 21.45 — Дала ишлари кундалиги. 22.00 — МОСКВА. «Вақт». 22.30 — Футбол: «ДИНАМО» (Москва) — «ДИНАМО» (Киев). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ 11.25 — Шкид республикаси (бадиий фильми). 18.05 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.45 — Москваликлар ва ленинградликлар мусобақалашмоқдалар. 20.15 — Адабий ўқиш. 20.45 — Харобадаги отишмалар (бадиий фильмнинг 6-серияси). 22.00 — ТОШКЕНТ. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Тошкент ва тошкентликлар, 20.15 — Тошкент — нон шаҳри (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 31/V да Оққуш кўли, 1/VI да Риголетто, 2/VI да Оққуш кўли (кундузи), Кармен (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/V да Комиссия, 1/VI да Парвоз, 2/VI да Шоҳ Эдип.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31/V да Ужарлар.

ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА — 2. 3/VI да «Табассум устахонаси» иштирокида «Табассум сайли» (соат 16.00 да бошланади).

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ

тупроқшунослик ва ботаника кафедра профессорлари вакант вазифаларига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент область, Орджоникидзе район «Институт» алоқа бўлимига юборилсин.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: ноорганик химия стоматологияси, анестезиология (фан докторлари, фан кандидатлари), рус тили, чет тиллари (доцентлар, фан кандидатлари);

травмотология курси бўйича ортопедия ва травмотология билан ҳарбий-дала хирургияси профессори —(профессор, фан доктори);

кафедра доцентлари: биология, гистология, топографик анатомия билан оператив хирургия, даволаш факультетининг факультет хирургияси, нерв касалликлари, госпиталь терапевтик стоматологияси (доцентлар, фан кандидатлари);

кафедра катта ўқитувчилари: гистология (2), топографик анатомия билан оператив хирургия, фалсафа, сиёсий иқтисод;

биофизика бўйича биофизика лабораториясига катта илмий ходим:

кафедра ассистентлари: физика (4), нормал анатомия (2), нормал физиология (3), гистология (2), патологик анатомия, меҳнат гигиенаси, овқатланиш гигиенаси, коммунал гигиена, радиацион гигиена, умумий гигиена (2), топографик анатомия билан оператив хирургия, тери-венерик касалликлар (2), даволаш факультетининг акушерлик-гинекологияси (2), санитария-гигиена факультетининг акушерлик-гинекологияси (2), даволаш факультетининг факультет хирургияси (2), асаб касалликлари, ҳарбий-дала хирургияси, даволаш факультетининг госпиталь терапияси, стоматология факультетининг ички касалликлари, ортопедик стоматология пропедевтикаси, даволаш факультетининг госпиталь хирургияси.

кафедра ўқитувчиси: физкаллоид химия.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга топширилади: 700033, Тошкент шаҳар, К. Маркс кўчаси, 103-уй.

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИ

ТОШКЕНТ ЎРТА ҲУНАР-ОШПАЗЛИК БИЛИМ ЮРТИ

1974 — 1975 ўқув йили учун Ошпаз ва кондитерлар тайёрлаш группасига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 3 йил.

Билим юртига Ўзбекистон шаҳарларида яшайдиган 8 синф ҳажмида маълумотли бўлиб, 15 ва ундан катта ёшдаги ўғил ва қиз болалар ошпазлик ва кондитерлик группасига қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқишни тамомлаганлар мутахассислик дипломи билан бирга ўрта маълумот ҳам оладилар.

Машғулотлар — ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқиш — 1 сентябрдан бошланади.

Барча ўқувчиларга 32 сўм стипендия берилади, бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ёзилган ариза, 3х4 см. ҳажмдаги 3 дона фотосурат, таржимаи ҳоли, маълумоти ҳақидаги шаҳодатнома (асл нусхаси), туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (асл нусхаси), соғлиғи тўғрисида справка (286-форма), турар жойидан справка, мактабдан ёки ишлаган жойидан характеристика, шаҳар савдо бўлимидан ёки ошхоналар трестидан йўлланма, ота ёки онасининг иш жойидан справка, ҳарбий хизматга чақирилувчилар учёт гувоҳномаси ёки ҳарбий билетини шахсан кўрсатадилар.

Билим юртининг адреси: Тошкент шаҳар, «Оқтепа» массиви 12, 13, 32, 34, 36, 48-автобуслар, 4, 9, 15, 19, 21-трамвайларнинг «Оқтепа» бекати.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1974 — 1975 ўқув йилига қуйидаги ихтисослар бўйича

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўзбек тили ва адабиёти, рус тили ва адабиёти (миллий мактаблар учун рус тили ва адабиёти ўқитувчилари тайёрлайдиган бўлим), **рус тили ва адабиёти** (рус мактаблари учун рус тили ва адабиёти ўқитувчилари тайёрлайдиган бўлим), **инглиз тили** (ўзбек бўлими), **география ва биология** (ўзбек бўлими), **математика** (ўзбек ва рус бўлимлари), **умумтехника бўлими — меҳнат ва чизмачилик ихтисоси** (ўзбек бўлими),

АРИЗАЛАР 20 ИЮНДАН 31 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача давом этади, студентликка қабул қилиш эса 21 августдан 25 августгача давом этади.

Сиртқи бўлимга қуйидаги ихтисослар бўйича студентлар қабул қилинади: рус тили ва адабиёти (миллий мактаблар учун рус тили ва адабиёти ўқитувчилари тайёрлайдиган бўлим), ўзбек тили ва адабиёти, математика (ўзбек бўлими).

Кириш имтиҳонлари 1 июндан 20 июнгача, студентликка қабул қилиш 21 июндан 30 июнгача давом этади.

Институтга кирувчилар ректор номига ёзилган ариза билан бирга қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: характеристика, ўрта маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), меҳнат ва колхоз дафтарчасидан (корхона ёки колхоз правлениеси томонидан тасдиқланган) кўчирма, 3х4 см. катталикдаги 4 дона фотосурат (бош кийимсиз) соғлиғи тўғрисида справка (286-форма).

Сиртқи бўлимга кирувчилар эса иш жойларидан справка топширишлари керак.

ПАСПОРТ ЁКИ ҲАРБИЙ БИЛЕТ ШАХСАН КЎРСАТИЛАДИ.

Институтга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: ўзбек тили ва адабиёти бўлимига кирувчилар: ўзбек тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), СССР тарихи (оғзаки), чет тили (оғзаки);

Рус тили ва адабиёти бўлимига кирувчилар: рус тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), СССР тарихи (оғзаки), чет тили (оғзаки);

Рус тили ва адабиёти (миллий мактаблар учун рус тили ва адабиёти ўқитувчиси тайёрлаш **бўлимига кирувчилар** — рус тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), СССР тарихи (оғзаки), чет тили (оғзаки);

Чет тили бўлимига кирувчилар; чет тили — инглиз тили (оғзаки), ўзбек тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), СССР тарихи (оғзаки);

География ва биология бўлимига кирувчилар: география, биология, химия (оғзаки), ўзбек тили ва адабиёти (ёзма);

Математика бўлимига кирувчилар; математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки), ўзбек ёки рус тили ва адабиёти ёзма);

Умумтехника бўлимига кирувчилар: математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки), ўзбек тили ва адабиёти (ёзма).

Кундузги ва сиртқи бўлимга кириш учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент область, Ангрен шаҳри, 48-квартал, педагогика институти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 03524. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 126.